

MV SR Štátny archív v Bratislave

**Veľkostatok Wiener-Welten v Hubiciach
1881 – 1944**

Mgr. Ivana Ďugelová

Mgr. Zlatica Výrostová

Bratislava 2020

© Ministerstvo vnútra SR Štátny archív v Bratislave

Úvod

Veľkostatky, teda hospodárske celky s veľkou rozlohou pôdy, boli neoddeliteľnou súčasťou poľnohospodárstva počas dlhého obdobia existencie Rakúsko-Uhorska, ako aj v nasledujúcom období. Až do polovice 19. storočia boli feudálne veľkostatky pre obyvateľov na nich žijúcich aj správnym celkom. Vlastnili ich privilegované skupiny obyvateľstva: panovník, šľachta, cirkevní predstavitelia či mestá. V druhej polovici 19. storočia sa postupne feudálne veľkostatky pretransformovali na kapitalistické. Ich vlastníckmi sa postupne stávali aj rôzni obchodníci či podnikatelia a nadobúdali tak charakter podnikov. Zisky, ktoré z nich vzišli neboli použité v prospech rodín či cirkvi a pod., ale boli investované do zdokonaľovania poľnohospodárskej techniky, nákupu moderných hnojív a modernizovania zaužívaných postupov. Veľkostatky boli sústredené hlavne do rovinných území s výhodnými podmienkami na pestovanie rôznych druhov plodín, hlavne obilnín a iných technických plodín. Veľkostatky taktiež rozširovali a zväčšovali chov úžitkových a ťažných zvierat. Práca na veľkostatkoch bola vykonávaná rôznymi sluhami, bírešmi, nádenníkmi či sezónnymi pracovníkmi.

Aj napriek tomu, že to boli práve veľkostatky, ktoré prinášali na naše územie modernizáciu a pokrok v oblasti poľnohospodárskej produkcie, zároveň v mnohých ohľadoch vývoj a pokrok brzdili a ich existencia nebola považovaná za vhodnú formu vlastníctva pôdy. Dôvodom bol fakt, že veľkostatkári mali vo svojich rukách až príliš veľké pôdne vlastníctvo, zatiaľ čo ostatní majitelia pôdy boli malí roľníci s minimálnou veľkosťou majetku.

Pokus o obmedzenie vlastníctva veľkostatkov a rozdelenie pôdy medzi menších alebo stredných roľníkov prebehol už počas prvej Československej republiky. Vtedy došlo k značnému zmenšeniu pôdneho vlastníctva veľkostatkov, avšak k ich úplnému zrušeniu došlo až po druhej svetovej vojne.¹

Veľkostatok rodiny Wiener-Welten, ktorého územie sa rozprestieralo v okolí dedín Hubice, Mierovo, Štvrtok na Ostrove a iných, vznikol v roku 1888. Eduard Wiener v tomto roku kúpil majetky v Hubiciach a okolí. Jeho fungovanie možno sledovať až do roku 1945/1946, kedy došlo k vyvlastneniu veľkostatku v prospech štátu.

¹SLAVKOVSKÝ, Peter. *Svet na odchode. Tradičná agrárna kultúra Slovákov v strednej a južnej Európe*. Bratislava : Veda, 2009, 216 s.

História pôvodcu

Pôvodcom dokumentov vo fonde je veľkostatok, ktorý v rokoch 1881 až 1945 vlastnila podnikateľská rodina Wiener-Welten. Prví významní členovia rodiny Wiener-Welten sú známi už z polovice 19. storočia, keď sa jej člen, Eduard Wiener, spomína ako jeden zo zakladateľov *K. k. privilegierten österreichischen Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe (1855)* vo Viedni. Eduard Wiener bol 30. júna 1867 povýšený do rytierskeho stavu a získal predikát *von Welten*². Rodina si postupne vybudovala výborné meno v oblasti bankovníctva a rozšírila svoj majetok. Okrem Viedne zakúpili aj rozsiahle majetky v Leopoldsdorfe (Dolné Rakúsko) a na území dnešného Slovenska. Nasledovníkom Eduarda Wienera bol jeho syn Rudolf, ktorý úspešne spravoval nadobudnuté majetky v Rakúsku aj Uhorsku v rokoch 1886 až 1938. S istými obmedzeniami, kvôli svojmu židovskému pôvodu, spravovali potomkovia Rudolfa Wienera, Rudolf a Mária, majetky počas druhej svetovej vojny. V roku 1945 im bola odobratá všetka pôda na území dnešného Slovenska. Rodinné majetky v Rakúsku prebrala Mária a jej manžel Alexej Prosoroff. Ich potomkovia vlastnia poľnohospodársky podnik na území obce Leopoldsdorf až dodnes.³

Územie veľkostatku zaberalo až do 20. rokov 20. storočia rozlohu približne 3059,77 ha. Zasahovalo do katastrálnych území 13 obcí na južnom Slovensku. Boli to nasledovné: Hubice (Gomba), Mierovo (Béke), Nové Košariská (Misérd), Nová Lipnica (Torcs), Kalinkovo (Szemet), Báč (Bacsfa), Kraľovianky (Királyfia), Dobrohošť (Doborgaz), Vojka nad Dunajom (Vajka), Oľdza (Olgya), Ohrady (Csallóközkürth), Štvrtok na Ostrove (Csütörtök) a Kyselica (Keczölczés).⁴ Rozloha veľkostatku sa zmenila v dôsledku uskutočnenia pozemkovej reformy. Po zábore a pridelení pôdy zostala rodine Wiener-Welten vo vlastníctve menej ako 1/4 pôvodnej rozlohy veľkostatku (696,99 ha). Na mieste zabratých majerov veľkostatku vznikli v dôsledku kolonizovania dve nové kolónie: Miloslavov a Hviezdoslavov. Po roku 1939 bolo ako výsledok tzv. viedenskej arbitráže južné územie Slovenska, na ktorom sa nachádzal aj veľkostatok rodiny Wiener-Welten, odstúpené Maďarskému kráľovstvu. Tento stav pretrval do roku 1945. Vtedy sa po obnovení Československej republiky územie veľkostatku opäť stalo súčasťou štátu.

² Županič, Jan. Mezi Davidovou hvězdou a křížem, Židovská šlechta podunajské monarchie. Praha: Lidové noviny, 2012, 811 s.. <http://www.novanobilitas.eu/rod/wiener-z-welten>

³ Viac o rodine Wiener-Welten je možné sa dozvedieť v práci HEINZ, Karl. *Die Geschichte von Leopoldsdorf im Marchfelde und Breitstetten. Ein Heimatbuch*. Leopoldsdorf : Marktgemeinde Leopoldsdorf im Marchfelde, 2014, 1215 s.

⁴ MV SR, Štátny archív v Bratislave (ďalej ŠABA), fond *Veľkostatok Wiener-Welten v Hubiciach*, inventárne číslo (ďalej inv. č.) 245,246.

Rozloha veľkostatku sa počas obdobia druhej svetovej vojny zmenšila, pričom v roku 1945 k nemu patrilo približne 567, 98 ha. Tento celkový majetok napokon prešiel v dôsledku skonfiškovania pôdy Nemcom, Maďarom a „zradcom štátu“, teda aj rodiny Wiener-Welten, do vlastníctva Československej republiky.

Veľkostatok rodiny Wiener-Welten sa rozkladal na rovinatom území Žitného ostrova. Na konci 19. storočia tvorila 84% ich územia obrábaná poľnohospodárska pôda.⁵ Veľkostatok sa venoval širokému spektru činností, akými boli pestovanie technických alebo kŕmnych plodín, chov a obchodovanie s úžitkovými zvieratami, produkcia mlieka alebo šľachtenie koní a dostihy.

Veľký význam mal pre veľkostatok chov koní. Veľkostatok kone skupoval alebo ich šľachtil priamo na statku v žrebčinci a to už od vzniku veľkostatku v roku 1881.⁶ Obchodovali s nimi a taktiež sa s nimi zúčastňovali rôznych dostihov a pretekov. Časté bolo tiež prezentovanie koní v džokejských a iných časopisoch.

Rodina Wiener-Welten spravovala svoj veľkostatok prostredníctvom centrály – sekretariátu. Tá sídlila vo Viedni v Paláci Wiener von Welten na Schwarzenbergplatz 2. Na jednotlivých veľkostatkoch bola zriadená funkcia správcu/riaditeľa (*Verwalter/Director/Igazgató*). Správy boli na majetkoch Wiener-Weltenovcov dve. Jedna v Leopoldsdorfe a druhá na Slovensku v obci Mierovo. Na veľkostatku v Hubiciach a Mierove vykonával funkciu riaditeľa najskôr Pavol Schmidt, neskôr Oskar Schmidt. Sídlu mali obaja v kaštieli v Mierove. Správca alebo riaditeľ správy veľkostatku bol hlavnou osobou zodpovednou za chod a rozhodovanie na veľkostatku. Vo svojich rozhodnutiach bol podriadený centrálnemu správcovi a samozrejme samotnému vlastníkovi. Okrem riaditeľa pôsobili na veľkostatku aj ďalšie osoby zodpovedné za správu a fungovanie menších častí veľkostatku. Bol ním správca *Dištriktu Nemet-Šók*, ktorý komunikoval s riaditeľom, ojedinele priamo s vlastníkom. Meno správcu dištriktu bolo Schuster.⁷ Analogicky zrejme existovala aj funkcia správcu *Dištriktu Erzsébet*. Na základe pečiatky v niekoľkých úradných knihách možno predpokladať existenciu samostatnej učtárne s vlastnými zamestnancami.

Dejiny archívneho fondu

O začiatku existencie archívneho fondu, teda o pretransformovaní dovtedy aktívnych záznamov na archívne dokumenty s kultúrnou a historickou hodnotou,

⁵ ŠABA, ref. 3, inv. č. 245, 246.

⁶ ŠABA, ref. 3, inv. č. 243.

⁷ ŠABA, ref. 3, škat. č. 1, inv. č. 9, 12.

zachovaného z činnosti veľkostatku rodiny Wiener-Welten na Slovensku možno hovoriť už krátko po prevzatí pôdy veľkostatku do vlastníctva štátu v 40. rokoch 20. storočia. Práve v tomto období totiž začal na území Slovenska pôsobiť novovzniknutý *Pôdohospodársky archív*, ktorému sa podarilo zachrániť z nevhodných podmienok kaštieľa v Mierove dokumenty zachované z činnosti veľkostatku rodiny Wiener-Welten.⁸

Do *Štátneho archívu v Bratislave* sa v roku 1956 dostali úradné knihy.⁹ Korešpondencia bola po prevzatí v dôsledku chybného uloženia pomešaná so záznamami iných veľkostatkov a panstiev, medzi nimi napríklad Veľkostatku *Fould-Springer Bučany*, majetkov rodiny Pálfi či Károli v Stupave. K ich spracovaniu a roztriedeniu do fondov došlo až v 60. rokoch 20. storočia.¹⁰ Korešpondencia sa tak stala súčasťou archívneho fondu Veľkostatku Wiener-Welten až v roku 1961.

K úradným knihám vo fonde bol v Štátnom archíve v Bratislave vytvorený zoznam, ktorý tvorí 115 položiek. Jedno číslo v zozname prislúcha vždy jednej knihe. Knihy boli zoradené podľa druhu a následne chronologicky. V pôvodnom zozname sa nachádza aj 11 kníh, ktoré fyzicky nie sú súčasťou fondu.

Fond obsahuje 92 kníh účtovného charakteru. Sú rozdelené na dve skupiny: knihy finančnej a knihy hmotnej evidencie. Z celkového počtu 92 účtovných kníh sa evidencii hmotného (naturálneho) majetku venuje 27, zvyšok obsahuje záznamy týkajúce sa finančných prostriedkov veľkostatku.

Menšiu skupinu kníh zachovaných z činnosti veľkostatku rodiny Wiener-Welten tvoria úradné knihy hospodárskeho charakteru. Vo fonde ich je 18 a majú rôznorodý obsah. Medzi najzaujímavejšie z nich možno zaradiť *Výkazy práce nádenníkov*, *Plemenné knihy* či *Pozemkovú knihu*.

Samostatným typom kníh sú *Denníky korešpondencie*. Vo fonde sa zachovali dva. Zaradujeme ich k pomocným úradným knihám.

Korešpondencia sa pôvodne nachádzala v jedenástich archívnych škatuliach. Ich uloženie bolo založené na chronologicko-abecednom princípe. Materiál v škatuliach je tvorený dokumentmi obsahovo veľmi rôznorodými. Možno ich časovo ohraničiť rokmi 1902 až 1944. Nejde o kompletne zachovanú dokumentáciu z jednotlivých rokov činnosti

⁸ FUKASOVÁ, Daniela. *Pôdohospodársky archív (1930) 1948 – 1956. Inventár*. Bratislava : Slovenský národný archív, 2010, 151 s. KUŠÍK, Michal. Pôdohospodársky archív a jeho fondy. In *Archivní časopis*, roč. 1, č. 3, 1951, s. 93-97. MATAVOVÁ, Katarína. Pôdohospodársky archív a jeho význam pre slovenské archívniectvo. In *Studia Historica Tyrnaviensia*, roč. IX - X, 2010, s. 332 – 346.

⁹ WATZKA, Jozef a kol. *Štátny archív v Bratislave. Sprievodca po archívnych fondoch*. Bratislava : Slovenská archívna správa Povereníctva vnútra, 1959, s. 220 – 221.

¹⁰ PALKO, František. *Veľkostatok Fould – Springer Bučany. Inventárny zoznam*. Bratislava : Štátny slovenský ústredný archív, 1961, 32 s.

pôvodcu. Zachovaná je vždy korešpondencia z jedného alebo viacerých štvrtrokov (tri až štyri mesiace). V škatuliach sa nachádza dvadsať samostatne uložených „štvrtrokov“ zo sedemnástich rokov. Ide o ročníky 1902, 1904, 1906, 1909, 1911, 1914 –1916, 1918, 1920, 1922 – 1925, 1934, 1937, 1944. Dokumenty zachované z jedného štvrtroku boli zoradené abecedne a v jednotlivých písmenách boli oddelené abecednými rozdeľovačmi. Všetky dokumenty boli na ľavej strane predierkované.

V súčasnosti obsahuje fond 7 škatúl korešpondencie rôzneho druhu. Možno ju rozdeliť na dve časti. Prvú časť tvoria prijaté listy, telegramy alebo obežníky od rôznych odosielateľov, hlavne obchodných spoločností a firiem. Listy a telegramy sú obsahovo aj formálne veľmi rôznorodé. Väčšina z nich je kancelárskeho pôvodu, odoslaná rôznymi firmami, podnikmi či správnymi orgánmi. Veľkostatok prijímal aj mnohé listy nekancelárskeho pôvodu od jednotlivcov. Spolu sa ich vo fonde zachovalo 4282 kusov. Z členstva veľkostatku rodiny Wiener-Welten v rôznych organizáciách, spolkoch a družstvách sa zachovalo vo fonde asi 38 obežníkov.

Druhú časť tvoria kópie listov v počte asi 445 ks, ktoré odoslal veľkostatok. Tie boli medzi korešpondenciu ukladané až od konca 30. rokov 20. storočia. Prvé z nich pochádzajú z roku 1937.

Fond okrem úradných kníh a korešpondencie obsahuje aj špecifické dokumenty akými sú reklamné letáky, cenníky či vizitky. Ich špecifickosť možno nájsť v spôsobe ich vyhotovenia, forme aj obsahu. Reklamných letákov sa vo fonde zachovalo iba malé množstvo, približne 24 kusov. Sú to dokumenty rôznej veľkosti, ktoré oznamujú dostupnosť tovarov či služieb. Cenníky tvoria, podobne ako reklamné letáky, malú skupinu dokumentov. Vo fonde sa zachovalo aj desať samostatných vizitiek.

Štruktúra archívneho fondu

Nové usporiadanie dostali dokumenty vo fonde v roku 2016. Štruktúra vznikla ako súčasť diplomovej práce.¹¹ a je založená na vecnom členení korešpondencie aj úradných kníh. Jej základom sú vecné skupiny a podskupiny, prostredníctvom ktorých je možné na prvý pohľad identifikovať zameranie a činnosť veľkostatku.

Fond má nasledujúce usporiadanie:

A. Dokumenty správy veľkostatku v Mierove

1. Riadenie veľkostatku

¹¹ ĎUGELOVÁ, Ivana. *Veľkostatok Wiener – Welten v Hubiciach. Rozbor archívneho fondu*. Diplomová práca. Bratislava : Filozofická fakulta, Univerzita Komenského, 2016, 109 s.

- 1.1. Pokyny, informácie a odporúčania pre správcu veľkostatku
 - 1.2. Žiadosti a oznamy vedúcich zamestnancov veľkostatku
 - 1.3. Vzájomná komunikácia s právnymi zástupcami veľkostatku
 - 1.4. Nariadenia, výzvy a odporúčania nadriadených inštitúcií
 - 1.5. Korešpondencia so štátnymi inštitúciami po roku 1938
 2. Majetkovo-správna agenda veľkostatku
 - 2.1. Kúpa, predaj alebo prenájom nehnuteľností
 - 2.2. Realizácie alebo plány stavieb a prestavieb nehnuteľného majetku
 - 2.3. Uskutočnenie pozemkovej reformy a s ňou spojené činnosti
 3. Obchodno-podnikateľská činnosť veľkostatku
 - 3.1. Obchody s poľnohospodárskymi produktmi
 - 3.2. Chov a obchody s úžitkovými zvieratami a živočíšnymi produktmi
 - 3.3. Šľachtenie, dostihové aktivity a obchody s koňmi
 - 3.4. Lesné hospodárenie
 - 3.5. Činnosť tehelne
 - 3.6. Obchody rôzneho charakteru
 4. Finančná a daňová agenda veľkostatku
 - 4.1. Daňová agenda
 - 4.2. Účty v bankách, pôžičky, prevody peňazí
 - 4.3. Uzatvorenie a splácanie poistení majetku
 5. Personálna agenda veľkostatku
 - 5.1. Prijímanie alebo prepúšťanie / odchod zamestnancov
 - 5.2. Starostlivosť a komunikácia so zamestnancami veľkostatku (dôchodky, mzdy, poistenie, dišpenzácia od vojenskej služby a pod.)
 6. Mimopodnikateľské aktivity veľkostatku
 - 6.1. Členstvo v spolkoch, združeniach, družstvách alebo iných inštitúciách (pozvánky na zhromaždenia a obežníky)
 - 6.2. Komunikácia s inštitúciami a jednotlivcami netýkajúca sa obchodov veľkostatku
 - 6.3. Patronátne činnosť veľkostatku
 - 6.4. Účasť veľkostatku na výskumoch a pozorovaniach
 7. Rôzne dokumenty
- B. Úradné knihy Veľkostatku Hubice a Mierovo**
1. Účtovné knihy peňažné

2. Účtovné knihy naturálne

3. Hospodárske knihy

4. Pomocné knihy

Fond sa delí na dve oddelenia. Prvé z nich, **Dokumenty správy veľkostatku v Mierove**, je rozdelené do siedmich základných skupín. Oddelené sú od seba dokumenty týkajúce sa podnikateľskej činnosti veľkostatku od ostatných dokumentov, ktoré sú skôr správneho či finančného charakteru. Do druhého oddelenia, **Úradné knihy Veľkostatku Hubice a Mierovo**, sú zaradené samostatne uložené úradné knihy. Rozdelené sú podľa obsahu do štyroch základných skupín.

Štruktúra fondu obsahuje celkovo 249 inventárnych jednotiek. Tie vytvárajú celky obsahujúce rovnaké či príbuzné, na seba nadväzujúce alebo spolu súvisiace dokumenty. Inventárne jednotky tvoria vecné celky dokumentov. Na úrovni inventárnych jednotiek v prvom oddelení fondu (korešpondencia) bol pri ich vnútornom usporiadaní uplatnený jednotný princíp. Ním bolo usporadúvanie podľa odosielateľa pri prijatých dokumentoch a adresáta, pokiaľ išlo o kópie odoslaných dokumentov. Odosielatelia boli zoradení abecedne, prípadne do špecifických skupín a až v rámci nich zoradovaní abecedne a následne chronologicky. V prípade, kedy inventárna jednotka obsahovala listy od jedného odosielateľa, boli tieto zoradené chronologicky. Vnútorné usporiadanie inventárnych jednotiek v druhom oddelení fondu (úradné knihy) je založené na jednoduchom chronologickom princípe.

Veľkosť inventárnych jednotiek je rôznorodá. Od najmenších, ktoré obsahujú jeden až dva dokumenty, po najväčšie, v ktorých je zoskupených viac ako sto dokumentov.

Inventár obsahuje všetky základné informácie o jednotkách. V prvom stĺpci naľavo je umiestnené inventárne číslo. Nasleduje časové rozpätie a miesto vzniku záznamov obsiahnutých v jednotke. Časové rozpätie v prevažnej väčšine predstavuje iba rok alebo rozpätie rokov. Iba v prípade, že inventárnu jednotku tvorí jednotlivina, je zaznamenaný presný dátum. Miesta vzniku dokumentov sú vymenované v abecednom poradí a v súčasnej podobe. Pokiaľ nebolo možné miesto identifikovať, ponechaný bol pôvodný názov použitý v dokumente a za ním v zátvorke otáznik. Ak sa v dokumentoch údaj o mieste vzniku záznamu nenachádzal, bol nahradený zátvorkou s otáznikom. Pod údajmi o mieste a čase je umiestnený regist. Regist sa snaží stručne a jasne opísať, aký obsah majú dokumenty, ktoré sa v inventárnej jednotke nachádzajú. Na konci každého inventárneho záznamu sa nachádzajú údaje o formálnom vyhotovení dokumentov. Formálne vyhotovenie dokumentov uložených v škatuliach (korešpondencia), bolo veľmi

podobné. Aj z tohto dôvodu neboli do záznamov zapisované všetky opisné údaje. Takýmto údajom je napríklad informácia o písacej látke. Všetky dokumenty vo fonde sú vyhotovené na papieri, preto sa informácia o ňom v súpise nenachádza. Pri jednotlivých záznamoch nie sú taktiež uvedené rozmery nosičov a to z toho dôvodu, že obdobie ich vzniku ani spôsob ich vyhotovenia si to nevyžadujú. Formálny opis inventárnych jednotiek tvoria nasledujúce údaje: počet jednotlivín a v zátvorke uvedený typ (listy, telegramy a pod.), spôsob zachovania, spôsob vyhotovenia a jazyk. Napravo od zápisu je umiestnené poradové číslo škatule, v ktorej je inventárna jednotka uložená.

Inak vyzerá zápis inventárnych jednotiek účtovných a hospodárskych kníh. Jednu inventárnu jednotku tvorí jednotlivina (kniha) a je označená inventárnym číslom. Nasleduje názov knihy, ktorý bol v zátvorke doplnený názvom v pôvodnej podobe, v akej sa zachoval na väzbe knihy a časové rozpätie. Keďže knihy nie sú uložené do žiadnych úložných jednotiek, ale sú voľne položené na policiach, chýba pri nich označenie úložnej jednotky.

Súčasťou inventára je menný, miestny a vecný register.

Využitie archívnych dokumentov

V prípade spracúvaného fondu predstavuje hlavný prínos dokumentov možnosť skúmať vlastné dejiny pôvodcu. Okrem týchto dokumentov sa na území Slovenska nenachádza žiaden iný zachovaný archívny materiál, ktorý by svedčil o činnosti tohto veľkostatku.¹²

Korešpondencia umožňuje bádateľovi oboznámiť sa s podnikateľskou činnosťou pôvodcu. Fond totiž obsahuje množstvo ponúk, letákov, cenníkov, ale aj priamej korešpondencie o kúpe či predaji širokého spektra produktov. Prostredníctvom zachovanej korešpondencie je možné sa oboznámiť s rozsahom obchodovania s úžitkovými zvieratami a živočíšnymi produktmi, plodinami, strojmi alebo drevom. Taktiež je možné sledovať nákupy pohonných látok, olejov, náhradných dielov do strojov, krmív, umelých hnojív a rôznych ďalších tovarov.

Zachovaná komunikácia medzi riaditeľom veľkostatku a majiteľom, prípadne správou majetkov rodiny Wiener-Welten, umožňuje dozvedieť sa, akým spôsobom bol veľkostatok riadený. Analogicky je z ďalšej zachovanej korešpondencie možno spoznať, s akými úradnými inštitúciami veľkostatok komunikoval, v akých bankových inštitúciách

¹² Okrem informácií v niekoľkých spisoch fondu *Pôdohospodársky archív* a fondu *Štátny pozemkový úrad v Prahe*. MV SR, Slovenský národný archív, fond *Pôdohospodársky archív*, fond *Štátny pozemkový úrad v Prahe*.

mal uložené svoje financie, odkiaľ čerpal úvery, kde bol poistený majetok veľkostatku, akým aktivitám sa venoval mimo podnikateľskej činnosti a mnohé iné. Nevýhodou je jednostrannosť prijatej korešpondencie, teda absencia kópií odoslaných odpovedí, či iných dokumentov a príloh, ktoré by dopĺňali a spresňovali získané informácie.

Pri skúmaní dejín pôvodcu sú pomerne významným zdrojom údajov zachované účtovné a hospodárske knihy. Možno sa v nich oboznámiť s finančnými aj naturálnymi transakciami, ktoré boli vykonávané na jednotlivých kontách veľkostatku. Asi najprínosnejšie pre poznanie pôvodcu sú zachované hospodárske knihy. Medzi nimi je to najmä pozemková kniha, výkazy práce nádenníkov či inventárna kniha. Aj napriek tomu, že fond neobsahuje „tradičné“ dokumenty, ktoré by objasňovali vznik, vývoj a zánik veľkostatku (napr. zakladacia listina, kúpne zmluvy), je možné sa zo zachovaných kníh a korešpondencie dozvedieť po bližšom skúmaní mnohé nové poznatky.

Okrem dejín veľkostatku a činností, ktorým sa venoval, môže byť obsah zachovaných archívnych dokumentov pomerne zaujímavý aj pre skúmanie miestnych dejín. Rodina Wiener-Welten vlastnila pôdu v dvanástich dedinách na území Žitného ostrova. V niektorých bol podiel pôdy príliš malý na to, aby mala činnosť veľkostatku na ich existenciu reálny dopad. Súčasťou veľkostatku však boli aj majetky, ktoré tvorili väčšinu z územia dediny a tak ich dejiny na prelome 19. a 20. storočia zodpovedajú dejinám veľkostatku. Príkladom sú obce Hubice, Mierovo a Štvrtok na Ostrove.

Veľkostatok v procese uskutočňovania pozemkovej reformy komunikoval so *Štátnym pozemkovým úradom v Prahe* a ním zriadenými úradovňami a fondmi. Táto korešpondencia z rokov 1921 – 1937 sa môže stať príspevkom k ozrejmieniu praktického uskutočňovania pozemkovej reformy v tejto oblasti a dopadu na hospodársku činnosť pre konkrétne obce a novovzniknuté kolónie (Hviezdoslavov, Miloslavov).

Pomerne málo známy je konkrétny vývoj jednotlivých území po ich odstúpení Maďarsku v tzv. *viedenskej arbitráži*. Aj z tohto obdobia, konkrétne z roku 1944, sa vo fonde zachovala korešpondencia. V tomto ohľade môžu mať svoj význam hlavne listy od alebo pre rôzne štátne, územno-správne úrady, finančné a iné inštitúcie. Korešpondencia ozrejmuje spôsob akým bolo zasahované do obchodovania, svedčí o nedostatku pracovných síl, obmedzeniach v doprave a pod. Dokumenty fondu majú svoj význam aj pre štúdium sociálnych dejín či dejín podnikov a spôsobu ich komunikácie.

Fond spracovala ako diplomovú prácu Mgr. Ivana Ďugelová, študentka archívniectva a pomocných vied historických Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave v roku 2016.

V roku 2020 bol Mgr. Zlaticou Výrostovou skontrolovaný a doplnený inventár a registre. Vykonané bolo aj vnútorné vyradenie duplikátov a dokumentov bez trvalej dokumentárnej hodnoty.

Štátny archív v Bratislave

Zoznam použitých skratiek

AG	Aktiengesellschaft
c. a k.	cisársky a kráľovský
Dr.	doktor
čes.	český jazyk
ha	hektár
inv. č.	inventárne číslo
k. k.	keiserlich königlich
ks	kusov
maď.	maďarský jazyk
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
nem.	nemecký jazyk
o.	okres
ref.	Reference
roč.	ročník
slov.	slovenský jazyk
s.	strana
s. r. o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
sv.	svätý
ŠABA	Štátny archív v Bratislave
u.	und

Štátny archív v Bratislave

INVENTÁR

Inventárne
číslo

Časové rozmedzie, miesto vzniku, regist, fyzický opis

Číslo
škatule

A. Dokumenty správy veľkostatku v Mierove

1. Riadenie veľkostatku

1.1. Pokyny, informácie a odporúčania pre správcu veľkostatku

1	1902 – 1923, Viedeň	1
	Listy centrálnej správy majetkov rodiny Wiener-Welten vo Viedni (sekretár Adolf Beer) v záležitostiach obchodných rozhodnutí, ohľadom kúpy alebo predaja tovarov, vo veciach personálnej agendy, ohľadom komunikácie so štátnymi úradmi a úradmi monarchie, župnými a obvodnými úradmi, notármi a pod. adresované Pavlovi Schmidtovi (riaditeľ Správy veľkostatku v Mierove). 219 ks (listy s prílohami), originály, písané rukou alebo strojom, nem.	
2	1923 – 1925, Viedeň	1
	Listy centrálnej správy majetkov rodiny Wiener-Welten vo Viedni (sekretár Adolf Beer, Sekretár Jungmair) v záležitostiach obchodných rozhodnutí, ohľadom kúpy alebo predaja tovarov, vo veciach personálnej agendy, starostlivosti o kone, ohľadom komunikácie so štátnymi úradmi a úradmi monarchie, župnými a obvodnými úradmi, notármi a pod. adresované Pavlovi Schmidtovi (riaditeľ Správy veľkostatku v Mierove). 48 ks (listy s prílohami), originály, písané rukou alebo strojom, nem.	
3	1934 – 1944, Viedeň, Mierovo	1
	Listy centrálnej správy majetkov rodiny Wiener-Welten vo Viedni (sekretár Jungmair) v záležitostiach obchodných rozhodnutí, ohľadom kúpy alebo predaja tovarov, vo veciach personálnej agendy, starostlivosti o kone, ohľadom komunikácie so štátnymi úradmi a úradmi monarchie, župnými a obvodnými úradmi, notármi a pod. adresované Oskarovi Schmidtovi (riaditeľ Správy veľkostatku	

v Mierove).

80 ks (listy a telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo ručne, nem.

4 1914 – 1916, Viedeň 1

Pokyny Adolfa Beera, sekretára centrálnej správy majetkov rodiny Wiener-Welten vo Viedni adresované Pavlovi Schmidtovi (riaditeľ Správy veľkostatku v Mierove).

11 ks (listy), originály, písané rukou, nem.

5 1906 – 1937 Leopoldsdorf, Mierovo, Karlovy Vary 1

Vzájomná korešpondencia medzi Rudolfom Wiener-Welten a riaditeľom Správy veľkostatku v Mierove (Schmidt Pavol) alebo správcom veľkostatku (Schmidt Oskar) týkajúca sa personálnej agendy, výstavby a prestavby budov, pokynov na obchodovanie s plodinami a zvieratami, starostlivosti o kone, finančných záležitostí a pod.

244 ks (listy s prílohami, telegramy), originály a kópie odoslaných listov, preposlané originálne listy s poznámkami, písané rukou alebo strojom, nem., maď.

6 december 1914, Goldegg 1

Pokyny členov rodiny Wiener-Welten (Clara, manželka Rudolfa Wiener-Weltena) adresované riaditeľovi správy veľkostatku.

7 ks (listy a telegramy), originály, písané rukou, nem.

1.2. Žiadosti a oznamy od vedúcich zamestnancov veľkostatku

7 1

1904 – 1915, Leopoldsdorf

Sprostredkovanie informácií a oznamy od riaditeľa majetkov v Leopoldsdorfe Ebersbacha v záležitostiach starostlivosti a šľachtenia

koní, výmeny tovarov (hlavne plodín), peňažných prevodov, nákupu tovarov a pod.

23 ks (listy), originály, písané rukou, nem.

8 1906 – 1944, Vágotterdó, Mierovo 1

Vzájomná korešpondencia medzi Karolom Valentinom a Alexandrom Valentinom (uradalmi vadász ur) a riaditeľom veľkostatku ohľadom lesov a ťažby dreva na celkom území veľkostatku.

30 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, maď.

9 1915 – 1925, Hubice 1

Listy majstra žrebčínca v Hubiciach Kleina vo veciach chovu a starostlivosti o kone.

9 ks (listy), originály, písané rukou, nem.

10 1922 – 1937, Hubice 1

Listy od hlavného záhradníka Duška vo veciach správy hlavnej záhrady (zamestnanci, zásobovanie hnojivami a pod.) v Hubiciach.

29 ks (listy), originály, písané rukou, nem.

11 1915, Miloslavov 1

Listy od majstra Alžbetinho majera Rozinského v záležitosti stavby železničnej trate na území veľkostatku.

4 ks (listy), originály, písané rukou, nem.

12 1918 – 1925, Mierovo, Német-Šók, Šamorín, Vyhne 1

Listy správcu veľkostatku Schustera v obchodných, personálnych a

správnych záležitostiach a zoznam dreva predaného vo Vágoterdó podpísaný Schusterom.

10 ks (listy), originály, písané rukou, nem., maď.

13 1916 – 1924, Leopoldsdorf 1

Listy Jozefa Dungela, riaditeľa majetkov rodiny Wiener-Welten v Leopoldsdorfe vo veciach vzájomných výmen a prepravy tovarov a zvierat, starostlivosti o pôdu a plodiny, chovu a starostlivosti o kone, vzájomnej spolupráce pri vybavovaní žiadostí a pod.

30 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem.

14 1918 – 1924, Miloslavov, Standort 1

Správy zaslané riaditeľovi veľkostatku rôznymi zamestnancami majetkov v Leopoldsdorfe alebo veľkostatku v Hubiciach v rôznych záležitostiach – obchodné a správne.

12 ks (listy), originály, písané rukou, nem.

15 1944, Mierovo 1

Inštrukcie správcu veľkostatku Oskara Schmidta podriadeným zamestnancom pre vykonanie podporných úkonov v správnych či obchodných záležitostiach.

6 ks (listy), kópie odoslaných listov, písané strojom, maď.

1.3. Vzájomná komunikácia s právnymi zástupcami veľkostatku

16 1911 – 1934, Bratislava 2

Listy od hlavného právneho zástupcu veľkostatku Dr. Emila Samarjay v záležitostiach tvorby zmlúv, pozemkovej reformy, vlastníckych vzťahov, súdnych sporov a pod.

124 ks (listy a telegramy), originály, písané strojom, nem., maď.

- 17 1909 – 1919, Viedeň 2
- Listy od Dr. Otta Reich von Rohrwig ohľadom záležitostí personálnej agendy (zamestnanecké zmluvy, poplatky za ubytovanie), daňových a správnych záležitostí.
- 10 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem.
- 18 1909 – 1918, Viedeň 2
- Listy od Dr. Richarda Reisa ohľadom tvorby a zmien poisťných zmlúv.
- 9 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem.
- 19 1944, Šamorín, Mierovo 2
- Vzájomná korešpondencia s Dr. Ladislavom Richterom v záležitosti chybných objednávok (firma Viktória Cipőgyár) a súdnych trov.
- 6 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď.
- 20 1934 – 1937, Bratislava, Karlovy Vary, Mierovo 2
- Listy od Dr. Jiřího Křížeka vo veciach majetkových záležitostí a dlhovoči peňažným inštitúciám.
- 11 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, nem.
- 21 1904 – 1944, Bratislava, Budapešť, Mosonmagyaróvár, Praha, Šamorín 2
- Korešpondencia s ďalšími právnikmi v menších záležitostiach (Dr. Endre Aranyossy, A. Bernhauer, Dr. Jozef Herczeg, JUDr. Karol Paros, Dr. Koloman Somlyay, JUDr. Mikloš I. Stradler, Dr. Aladar a Dezső Sztehlo, JuDr. Franz Wien-Claudi).
- 16 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď.

- 26 1911 – 1937, Berlín, Bratislava, Budapešť, Mierovo, Štvrtok na Ostrove, 2
Viedeň
- Korešpondencia vo veci vystavovania povolení župnými úradmi, ministerstvami, notármi a pod. na prevoz tovarov cez hranice, na náklad alebo výklad tovarov na železničných staniach, na jazdenie atď.
- 10 ks (listy a telegram), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, slov., nem., maď.
- 27 júl 1923, Bratislava 2
- Korešpondencia vo veci kontroly váh a závaží so *Štátnym cejchovným úradom*.
- 2 ks (listy), originály, písané rukou, slov., nem.
- 28 1916 – 1918, Šamorín, Štvrtok na Ostrove 2
- Oznamy a žiadosti *Notárskeho úradu vo Štvrtku na Ostrove a Hlavného slúžneho* v Šamoríne týkajúce sa rekvirácie obilia.
- 3 ks (listy), originály, písané rukou, maď.
- 29 1916, Budapešť 2
- Korešpondencia spojená s poukážkami na pridelovanie otrúb prostredníctvom organizácie *Korpaközpont*.
- 3 ks (listy), originály, písané strojom, tlač, maď.
- 30 1916 – 1937, Bratislava, Zlaté Klasy - Rastice, Praha, Štvrtok na 2
Ostrove
- Rozhodnutia, povolenia a žiadosti týkajúce sa chovu a šľachtenia koní. (*Župný úrad, Československá remotní komise, Obvodný notariát v Rasticiach* a iné).

9 ks (listy), originály, preklady a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, slov., čes., nem., maď.

31 1920 – 1937, Bratislava, Mierovo, Štvrtok na Ostrove 2

Rôzna korešpondencia s nadriadenými inštitúciami (*Zemědělská rada pre Slovensko, Obvodné notárstvo vo Štvrtku na Ostrove, Riaditeľstvo pôšt a telegrafov, Správa depozít c. a k. Vojenského zajateckého tábora v Dunajskej Strede*).

11 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, čes., maď.

1.5. Korešpondencia so štátnymi inštitúciami po roku 1938

32 1944, Győr, Komárno, Mierovo, Rajka 2

Komunikácia s úradmi vo veci pridelov tovarov rôzneho druhu veľkostatku aj iným subjektom v okolí a vydania povolení, poukazov a kontingentov slamy.

20 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď.

33 1944, Komárno, Mierovo, Šamorín 2

Korešpondencia s Maďarským kráľovským finančným riaditeľstvom (*Magyar Királyi Penzügyigazgatóság*) týkajúca sa záležitostí rôzneho charakteru: poistenie sezónnych robotníkov, povolenia na pridel rôznych tovarov, potvrdenka o vrátení zhabaného majetku a pod.

6 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď.

34 1944, Komárno, Mierovo 2

Korešpondencia s Maďarským kráľovským finančným riaditeľstvom (*Magyar Királyi Penzügyigazgatóság*) vo veci nakladania s majetkom Alexandra Waldmana, žida Jenő Spitzera a iných obyvateľov veľkostatku po jeho zhabaní.

6 ks (listy), originál a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď.

35 1944, Mierovo, Štvrtek na Ostrove, Zlaté Klasy - Rastice 2

Korešpondencia s *Notárskym úradom vo Štvrtku na Ostrove* a *Notárskym úradom v Rasticiach* v rôznych záležitostiach: pokyny na zaplatenie daní, žiadosti o informácie o veľkostatku a jeho príslušenstve, nariadenia hlavného slúžneho vo veci používanie mláčačky a rôzne iné.

26 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď.

2. Majetkovo-správna agenda veľkostatku

2.1. Kúpa, predaj alebo prenájom nehnuteľností

36 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Halári (?), Mierovo, Ohrady, 2
Šamorín, Viedeň

Správy, potvrdenia a dopyty týkajúce sa kúpy alebo predaja nehnuteľností (pôda, budovy) veľkostatku. Zabratie majetkov na vojenské účely. Potvrdenia o vyplatení majetkov prídelcami.

26 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, maď.

37 1902 – 1937, Báč, Bratislava, Hlohovec, Jánošíkova, Mierovo, 2
Sérfenyősziget (Dunasziget), Šamorín, Kvetoslavov

Žiadosti, oznamy a výzvy týkajúce sa prenájmu nehnuteľného majetku a poľovníckeho práva na majetkoch veľkostatku.

27 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, maď., nem.

2.2. Realizácie alebo plány stavieb a prestavieb nehnuteľného majetku

38 1902 – 1944, Berlín, Bratislava, Budapešť, Temešvár, Rastice, Saaleck 2

Korešpondencia s architektmi, staviteľmi a inými osobami a inštitúciami vo veci stavby alebo prestavby rôznych budov na majetkoch

veľkostatku.

27 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, nem. maď.

39 1909 – 1918, Budapešť, Mierovo, Rohovce, Šamorín 2

Korešpondencia ohľadom budovania železničnej trate vedúcej cez majetky veľkostatku.

4 ks (listy), originály a kópia, písané rukou alebo strojom, maď.

40 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Mierovo, Zlaté Klasy - Rastice, 2
Ohrady, Viedeň, Šamorín, Štvrtek na Ostrove

Dokumenty týkajúce sa nehnuteľného majetku (parcelovanie území, zaknihovanie údajov a pod.). Dokumenty týkajúce sa starostlivosti o budovy (inštalatér).

35 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, nem., maď., slov.

2.3. Prevedenie pozemkovej reformy a s ňou spojené činnosti

41 1921 – 1937, Bratislava, Dunajská Streda, Mierovo, Praha, Šamorín, 2
Trenčianske Teplice

Dokumenty týkajúce sa priameho výkonu jednotlivých častí pozemkovej reformy alebo s ňou súvisiacich činností (*Štátny pozemkový úrad, Fond na zaopatrenie zamestnancov veľkostatkov, Obvodná úradovňa pre Slovensko, Komisariát Štátneho pozemkového úradu pre župu Bratislavskú a iné*).

45 ks (listy), originály a kópie odoslaných alebo preklady, písané rukou alebo strojom, čes., slov., nem., maď.

3. Obchodno-podnikateľská činnosť veľkostatku

3.1. Obchody s poľnohospodárskymi produktmi

- 42 1902 – 1944, Bernolákovo, Bratislava, Brno, Budapešť, Čakany, 2
Dunajská Streda, Hamuliakovo, Komárno, Nové Mesto nad Váhom,
Olomouc, Reichenberg, Sereď, Sládkovičovo, Spišská Sobota, Šamorín,
Šoproň, Nová Lipnica, Viedeň
- Priamy alebo sprostredkovaný predaj obilnín – pšenica, raž, jačmeň,
ovos, kukurica (*Markus Kauder&Sohne, Filip Weiss, Heim Gyula,*
Escompte und Volkswirtschaftliche Bank, Moritz Schlesinger a iní menší
nákupcovia).
- 82 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď.
- 43 1918 – 1923, Dunajská Streda 2
- Predaj obilnín prostredníctvom firmy *Michael Engel*.
- 31 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď.
- 44 1923, Bratislava 2
- Predaj obilnín spoločnosti *Escompte u. Volkswirtschaftliche Bank, a. g.*
- 13 ks (listy), originály, písané strojom, nem.
- 45 1915, Viedeň 2
- Predaj obilnín spoločnosti *Handl & Schwarz*.
- 11 ks (listy a telegramy), originály, písané rukou alebo strojom, nem.
- 46 1914 – 1915, Krnov 2
- Predaj obilnín spoločnosti *Gustav Kandler, Dampfmühle*.
- 10 ks (listy a telegram), originály, písané rukou alebo strojom, nem.

- 47 1911, Budapešť 2
Predaj obilnín spoločnosti *Magyar általános hitelbank, áruosztály, gabona*.
13 ks (listy a formuláre), originály, písané strojom, nem., maď.
- 48 1918 – 1924, Bratislava 3
Predaj obilnín prostredníctvom firmy *Adolf Reisz, gabona kereskedő és bizományos*.
59 ks (listy a telegramy), originály, písané strojom alebo rukou, nem.
- 49 1904 – 1915, Viedeň 3
Predaj obilnín spoločnosti *H. Schwitzer & Sohne*.
24 ks (listy), originály, písané strojom alebo rukou, nem.
- 50 1902 – 1934, Bratislava, Ercsi, Viedeň 3
Nákup obilnín – malé obchody s ovsom, pšenickou a inými obilninami alebo ponuky od rôznych firiem.
16 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, maď., nem.
- 51 1904 – 1944, Bozen, Bratislava, Brno, Budapešť, Budmerice, Čakany, 3
Dunajská Streda, Mierovo, Viedeň, Záhorská Ves
Predaj okopanín – zemiaky, cukrová repa a strukovín – hrach od firiem *Heim Gyula, Účastinná spoločnosť „Vysoká“* a iných menších nákupcov.
48 ks (listy a telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, nem., maď.

- 52 1902 – 1944, Bratislava, Brno, Budapešť, Győr, Leopoldsdorf, Mierovo, 3
Piešťany, Plzeň, Praha, Sisak, Temešvár, Viedeň, Ždánice
- Nákup semien a osív rôznych druhov rastlín od firiem *P. Huttig*, „*Semena*“ a iných menších predajcov.
- 38 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, nem., maď.
- 53 1909 – 1944, Bratislava, Felső Segesd, Mierovo, Šamorín 3
- Predaj trávových semien a iných nešpecifikovaných osív.
- 9 ks (listy), originály a kópie odoslaných, písané rukou alebo strojom, maď., nem.
- 54 1909 – 1924, Bratislava, Csörge puszta, Mierovo, Nádasd, Zlaté Klasy - 3
Rastice, Senec, Šamorín, Viedeň
- Nákup krmných plodín rôzneho druhu – vičenec, lucerna, ďatelina, krmna repa, vika.
- 11 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, maď., nem.
- 55 1911 – 1934, Bratislava, Eliášovce, Ják, Mliečno, Ofdza, Schwarzach, 3
Šamorín
- Predaj krmných plodín – vičenec a krmna repa a predaj strukovín – fazuľa a hrach.
- 19 ks (listy), originály, písané rukou, nem., maď.
- 56 1916, Viedeň 3
- Sprostredkovaný predaj krmnej repy veľkostatku prostredníctvom firmy *Franz Wsetecka, landwirtschaftliche Futter-, Dünge- und Streumittel*.
- 19 ks (listy), originály, písané strojom alebo rukou, nem.

- 57 1925 – 1937, Bratislava 3
Sprostredkovaný predaj a nákup krmovín a semien prostredníctvom firmy *Adolf Reiss&Sohn, Getreide-, Commissions- und Agentur-Geschäft*.
81 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, nem.
- 58 1902 – 1934, Bernolákovo, Bősárkány, Bratislava, Dunajská Streda, 3
Tomášov, Szombathely, Šamorín
Nákup otrúb od mlynov (*Karol Papp, Šamorínsky valcový mlyn a elektráreň* a iné) a iných obchodníkov.
17 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď.
- 59 1922, 1944, Bratislava, Ol'dza 3
Nákup šrotu a múky od *Valcového mlynu v Ol'dzi* a od firmy *Viktor Seidler, Kommission und Agentur in landwirtschaftlich. u. Mühlenprodukten*.
19 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď. nem.
- 60 1918 – 1944, Budapešť, Dunajská Streda, Komárno, Mierovo, 3
Mosonmagyaróvár, Nagykanizsa
Predaj slamy rôznym menším odberateľom a ponuka na nákup slamy od Michaela Kekésiho.
21 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané ručne alebo strojom, maď.
- 61 1944, Budapešť, Komárno, Mierovo 3
Starostlivosť o pestované plodiny – pokyny ako postupovať v boji proti

škodcom. Korešpondencia s *Maďarským kráľovským rastlinno-výrobným úradom (Magyar Királyi Nővénytermelési Hivatal)* vo veci starostlivosti o plodiny, ich prídel a pod.

13 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď.

3.2. Chov a obchody s úžitkovými zvieratami a živočíšnymi produktami (mlieko).

- 62 1918 – 1944, Budapešť, Kolta, Mierovo, Sása 3
Nákup ošípaných od podnikov: *Staro-dedinská zemédská spoločnosť, s. r. o., Nájomné hospodárstvo v Sásae a Jozef Tornai.*
12 ks (listy), originály a kópie odoslaného listu, písané rukou alebo strojom, maď., nem.
- 63 1902 – 1944, Bratislava, Dunajská Lužná, Mierovo, Zlaté Klasy - 3
Rastice, Viedeň
Predaj hovädzieho dobytkaa (kravy, voly, teľatá, býky). (*Hess&Wolfsteiner, Adolf Rosenberger, Lajos Papler* a iní).
62 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, nem., maď.
- 64 1902 – 1944, Budapešť, Hinterthal, Mierovo, Rimavská Sobota, Viedeň, 3
Weiden, Welsberg
Nákup hovädzieho dobytkaa (býky, voly) od menších dodávateľov a oznámenie o konaní sa dobytčieho trhu. (*Jozef Tornai, Leopold Engelmann, Rudolf Dehne'sche Gutsverwaltung, Otto Benedekovits* a ďalší).
23 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, maď., nem.

- 65 1906 – 1924, Dunajská Streda, Pusztavacs, Sládkovičovo, Viedeň, 3
Vrakúň
- Predaj iných úžitkových zvierat alebo divých zvierat – zajace, bažanty a iné. (*Karl Eigner, H. Stein, Karl Gudera* a ďalší).
- 20 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď.
- 66 1902, 1923, Dunajská Streda, Šamorín, Viedeň 3
- Nákup oviec. (*Bruder Kaufmann & Strasser, Bernat Grünwald, Schuster Béla*).
- 3 ks (listy), originály, písané rukou, nem., maď.
- 67 1934, 1937, Bratislava, Mierovo 3
- Dokumenty k sprostredkovaniu predaja rôznych zvierat (ošípané, hovädzí dobytok) firmou *Julius Gross*.
- 17 ks (listy, telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, nem., maď.
- 68 1916 – 1944, Bratislava, Ivanovice pri Hané, Mierovo, Šamorín, Viedeň 3
- Starostlivosť o úžitkové zvieratá (*Uhorský kráľovský zverolekársky dozorca, okresný zverolekári, Okresný úrad v Šamoríne, Státní diagnostický a serotherapeutický veterinární ústav* a iné).
- 11 ks (listy), originály a kópia odoslaného listu, písané rukou alebo strojom, maď., nem., slov., čes.
- 69 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Mierovo, Prievoz, Répcelak, Viedeň 3
- Dokumenty týkajúce sa predaja mlieka (*Bratislavské mliekarenské družstvo* a niekoľko menších firiem a jednotlivcov).
- 19 ks (listy), originály a kópia odoslaného listu, písané rukou alebo strojom, maď., nem.

3.3. Šľachtenie, dostihové aktivity a obchody s koňmi

- 70 1902 – 1944, Bernolákovo, Bolhás, Blažov, Bratislava, Budapešť, Deta 3
/Detta/, Ercsi, Groß-Enzersdorf, Hrubá Borša, Immendorf, Komárno,
Kraľovianky, Marchegg, Mezöhegyes, Mierovo, Zlaté Klasy - Rastice,
Nitra, Pardubice, Podunajské Biskupice, Praha, Prievoz, Saalfeld,
Stockerau, Szekélyhid, Nová Stráž /Szentpál puszta Örsujfalu/, Spišská
Sobota, Šamorín, Temesvár, Tomášikovo, Viedeň, Vrakúň, Želovce
- Dokumenty týkajúce sa predaja alebo kúpy koní od alebo pre rôzne
spoločnosti, statky či jednotlivcov. Predaj somárov jednotlivcom.
- 76 ks (listy) originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď., slov.
- 71 1902 – 1944, Arpádhalm, Bernolákovo, Bratislava, Brno, Féltorony, 4
Hamuliakovo, Hrubá Borša, Kisbér, Komárno, Kraľovianky, Marchegg,
Zlaté Klasy - Rastice, Napajedla, Nitra, Praha, Prešov, Schwechat,
Smolenice, Stockerau, Viedeň, Želovce
- Korešpondencia týkajúca sa šľachtenie koní na území veľkostatku alebo
mimo neho (žrebčince, statky, štátne inštitúcie).
- 64 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď., čes.
slov.
- 72 1904 – 1924, Berlin, Budapešť, Hannover, Praha, Viedeň 4
- Ponuky na inzerovanie v odborných a športových časopisoch. Žiadosti
o umiestnenia inzerátov a uverejnenie rôznych informácií o ich koňoch.
Ponuka na predplatenie časopisu s dostihovou tematikou. (*Allgemeine
Sport Zeitung*, „*Vollblutt*“, *Dostihy*, *Sport Welt*, *Deutscher Sport*, *Sporn*,
M. & H. Schaper Verlangsbuchhandlung, *Oszi Kornel Sportkiadványai*).
- 10 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď., čes.
- 73 1909 – 1937, Bratislava, Budapešť, Mezöhegyes, Zlaté Klasy - Rastice , 4
Nitra, Trnava, Viedeň

Dokumenty týkajúce sa chovu a starostlivosti o kone (veterinári, poisťovne, iní chovatelia). Korešpondencia so *Štátnym žrebčincom* a jeho riaditeľstvom a *Inšpektorom chovu koní pri Slovenskej zemědělskej rade* vo veci evidencie a starostlivosti o kone.

20 ks (listy), originály a kópia odoslaného listu, písané rukou alebo strojom, maď., nem., čes.

74 1911 – 1944, Brno, Hubice, Sajtoskál, Schönstein, 4

Rôzna korešpondencia: žiadosť o pomoc pri ustajnení koní, poskytnutie koňa na školské účely, neidentifikovateľná korešpondencia týkajúca sa prevozu koní a pod.

15 ks (listy, telegram), originály, písané strojom alebo rukou, nem.

3.4. Lesné hospodárenie

75 1902 – 1944, Bratislava, Doľany, Győr, Halstenbek, Malý Meďer 4
(Kismagyar), Tomášov, Mierovo, Zlaté Klasy - Rastice, Podunajské Biskupice, Spitz, Zirc

Dokumenty týkajúce sa predaja a nákupu rôznych druhov dreva.

33 ks (listy), originály a kópia odoslaného listu, písané rukou alebo strojom, maď., nem.

76 1906 – 1944, Bratislava, Győr, Komárno, Mosonmagyaróvár, 4
Michalová, Mierovo, Šamorín

Korešpondencia so štátnymi úradmi a inými nadriadenými inštitúciami v záležitostiach ťažby dreva, zalesňovania a starostlivosti o lesy na majetkoch rodiny Wiener-Welten v obciach Szerfenyősziget, Hubice, Štvrtok na Ostrove a ďalších (*Uhorský kráľovský lesný inšpektorát, Podžupan Bratislavskej župy, Okresný úrad v Šamoríne, Maďarský kráľovský lesný inšpektorát* a iné).

51 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, preklady, písané rukou alebo strojom, nem., maď., slov.

3.5. Činnosť tehelne

- 77 1906, 1911, Bratislava, Dunajská Streda 4
- Žiadosti o dodanie tehál a objednávky.
- 18 ks (listy, telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, nem., maď.

3.6. Obchody rôzneho charakteru

- 78 1902 – 1944, Viedeň 4
- Nákup poľnohospodárskych strojov a náhradných dielov od spoločnosti *Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth* (Pôvodne dve spoločnosti *Hofherr & Schranz* a *Clayton & Shuttleworth*).
- 57 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, nem., maď.
- 79 1916 – 1918, Budapešť 4
- Nákup poľnohospodárskych strojov a náhradných dielov od spoločnosti *Oekonomieeinrichtung und motorflug a. g.*
- 23 ks (listy), originály, písané strojom, tlač, nem.
- 80 1906 – 1918, Viedeň 4
- Nákup poľnohospodárskych strojov a náhradných dielov od spoločnosti *Motoren Fabrik, Oberursel*.
- 16 ks (listy), originály, písané strojom, tlač, nem.
- 81 1902 – 1944, Berlín, Bielitz, Bratislava, Brno, Budapešť, Buckau, 4
Gdaňsk, Görlitz, Graudenz, Hohenstadt, Kelenfold, Klosterneuburg,
Komárno, Luckenwalde, Marchegg, Mierovo, Moson, Ratiboř, Sorau,

Sereď, Štrasburg, Teterow, Viedeň

Nákup, objednávky a žiadosti od veľkostatku ohľadom rôznych druhov poľnohospodárskych strojov. Návodov na používanie strojov. Správy o zaslaní montérov na opravy strojov (*Bächner Rudolf, Melichar Ferenc Umrath és Társa, Rudolf Sack, R. Wolf* a iné menšie firmy). Predaj používaného stroja veľkostatkom.

174 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, rukou, tlač, nem., maď.

82 1902 – 1944, Boldog, Bratislava, Brno, Budapešť, Drohobyč, Győr, 4
Mierovo, Praha, Viedeň,

Nákup pohonných látok, mazacích hmôt a strojových olejov rôzneho druhu (*Apollo, „Naftaspol“, „Oliodor“, Orion, György Benes, Shell* a iné).

78 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou a strojom, tlač, nem., maď.

83 1902 – 1934, Bratislava, Budapešť 4

Nákup pohonných látok od firmy *Apollo, Mineraloel Raffinerie, a. g.*

42 ks (listy, telegram), originály, písané rukou alebo strojom, nem., maď.

84 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Eggenburg, Hodonín, Hetzendorf, 4
Mierovo, Mliečno, Nyergesújfalu, Šamorín, Veľké Blahovo, Viedeň

Nákup stavebných materiálov – cement, vápno, dosky, šindle a pod. (*Bonyhádi Samu, Filiálka Štokravské akciové vápenky, Sándor Waldmann, Avenariusovy závody, Goldberg Mór és Grünwald, Tauber Áron* a iné menšie firmy). Nákup vápna na rôzne účely.

150 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, nem., maď., slov.

85 1902 – 1934, Bratislava, Hlohovec, Viedeň 5

- Nákup umelých hnojív a krmív od spoločnosti *Dukes & Herzog*.
- 142 ks (listy, telegramy), originály, písané strojom alebo rukou, nem., maď.
- 86 1902 – 1937, Mierovo, Praha 5
- Nákup umelých hnojív a krmív od spoločnosti *A. Schram*.
- 60 ks (listy, cenníky), originály a kópia odoslaného listu, písané strojom alebo rukou, nem.
- 87 1923 – 1937, Dunajská Streda, Mierovo, Bratislava 5
- Nákup umelých hnojív od spoločnosti *Artur Goldschmied*.
- 25 ks (listy, telegramy, cenníky), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, nem., maď.
- 88 1923 – 1924, Bratislava, Praha 5
- Nákup hnojív od spoločnosti „*Fosfacid*“.
- 10 ks (listy), originály, písané strojom, nem.
- 89 1901 – 1944, Bratislava, Břeclav, Budapešť, Ižop, Leopoldsdorf, Mierovo, Nitra, Opava, Praha, Viedeň 5
- Nákup umelých hnojív a krmív od rôznych firiem (*Max Low Beer, Bachner & Co., Camillo Stein* a iné menšie firmy).
- 99 ks (listy, telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou a strojom, tlač, nem., maď., čes.
- 90 1904 – 1944, Bratislava, Budapešť, Győr, Komárno, Malacky, Mierovo, Viedeň, Bonyhád 5
- Nákup rôznych potravinárskych olejov, olejových výliskov

a podobných produktov (*Adolf Kohn & Co.*, „*Olea*“, „*Futura*“ a ďalšie menšie firmy).

42 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom a rukou, tlač, nem., maď.

- 91 1902 – 1937, Bratislava, Budapešť, Mierovo, Ostrava, Praha, Trnava, Šamorín, Viedeň 5

Dokumenty týkajúce sa nákupu a odberu uhlia. (*Kolisch L.*, *Herman Winter*, *Urbanová uholná účastinná spoločnosť*, *Schenk & Goldsheid* a iné menšie firmy)

94 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom a rukou, tlač, nem., maď., čes.

- 92 1902 – 1944, Bács-Cseb (Dunacsep), Bratislava, Brno, Budapešť, Budapešť, Doľany, Dunajská Streda, Hubice, Mödling, Praha, Senec, Šamorín, Kvetoslavov, Viedeň, Žatec 5

Nákup pre činnosť veľkostatku potrebných nástrojov, nádob, vagónov a rôzneho malého príslušenstva (*Hutter & Schrantz*, *MADER T. E.*, *Adolf Strasser* a ďalšie menšie firmy).

143 ks (listy, telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, tlač, nem., maď., slov.

- 93 1902 – 1920, Šamorín, Bratislava, Budapešť, Mierovo 5

Sprostredkovaný predaj zmiešaného tovaru. Firmy:

Deutsch Sándor (železný tovar, kuchynské vybavenie, farby, cement a ďalšie),

John Fowler & Co. (súčiastky do strojov, vlna na čistenie a iné),

Klug Róbert, *Hadi Termény R.-T. Bizományosa* (obilniny a otruby),

Metzl & Kovács, *komisionársky obchod s tovarom a plodinami* (?),

Molnár M. és társai (technické a poľnohospodárske tovary),

Popper Géza (kukurica, krmná repa, zemiaky),

S. Pollak, *Agentur- u. Commissions-Geschäft* (otruby, hnojivá, uhlie),

Ústredné družstvo (umelé hnojivá, plodiny, pohonné látky, seno a pod.),

Jos. Wimmer's Sohne (drogéria).

- 105 ks (listy, telegramy), originály, písané strojom alebo rukou, nem., maď., slov.
- 94 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Dunajská Streda, Graz, Mierovo, Vereb, Viedeň 6
- Nákup oblečenia, plátna, súkna, vlny, diek (hlavne pre kone), kobercov a podobných tovarov veľkostatkom od rôznych menších spoločností.
- 75 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom a rukou, tlač, nem., maď.
- 95 1902 – 1944, Bordeaux, Bratislava, Horné Saliby, Lehnice, Zlaté Klasy - Rastice, Opava, Šamorín, Vacov, Viedeň 6
- Nákup potravín a alkoholu od rôznych spoločností a jednotlivcov. Predaj vína malým odberateľom.
- 19 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, nem., maď.
- 96 1909 – 1944, Bratislava, Brezová pod Bradlom, Budapešť, Mierovo, Šamorín, Viedeň 6
- Nákup kože a kožených výrobkov (remene, popruhy).
- 18 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, maď., nem., slov.
- 97 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Děčín, Fregova Potôň (Orechová Potôň), Halstenbeck, Hodonín, Malý Meďer (Kismagyar), Dunajská Streda, Lehnice, Liberec, Mierovo, Norimberg, Pohronský Ruskov, Viedeň 6
- Obchodná korešpondencia týkajúca sa nákupu tovarov rôzneho charakteru (bicykle, železné platne, koks, vosk, papier a iné).
- 74 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom a rukou, tlač, nem., maď.

- 98 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Čukárska Paka, Füles (Nikitsch v Rakúsku), Galanta, Győr, Mierovo, Trnava, Zlaté Klasy - Rastice, Praha, Šahy, Šamorín, Štvrtok na Ostrove, Trnava, Viedeň 6
- Rôzne služby poskytnuté veľkostatku – opravy strojov a nástrojov, doprava tovarov, čistenie komínov, ničenie hlodavcov, čistenie zrn a pod. (*Richard Bargár-kominár, Telegrafia, Richard Kirchenberger, Ferenc Krpata* a ďalšie firmy a jednotlivci). List týkajúci sa dovozu uhlia pre hlavného slúžneho veľkostatkom.
- 63 ks (listy, telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, tlač, nem., maď.
- 99 1902 – 1944, Arpádhalom, Blatná na Ostrove, Bratislava, Bojnice, Čakany, Gyula, Königsfeld, Marchegg, Mierovo, Podunajské Biskupice, Rohovce, Sása, Senec, Serfenyö, Vrakúň 6
- Korešpondencia s (najmä) okolitými správami veľkostatkov v rôznych záležitostiach – predaj/kúpa tovarov, žiadosti o pomoc, poskytnutie tovarov za výmenu a pod.
- 36 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo rukou, nem., maď.
- 100 1911 – 1937, Bratislava, Dunajská Streda, Gelnica, Mosonmagyaróvár, Praha, Roudnice nad Labem, Trnovany 6
- Reklamné letáky a vizitky rôznych spoločností.
- 30 ks (letáky, cenníky, vizitky), originály, tlač, nem., maď., slov.

4. Finančná a daňová agenda veľkostatku

4.1. Daňová agenda

- 101 1911 – 1944, Bratislava, Mosonmagyaróvár, Mierovo, Štvrtok na Ostrove 6

Oznamy, výzvy a odpovede týkajúce sa majetkových daní (domové a pozemkové dane) a dôchodkových daní (*Berná správa, Daňový úrad v Šamoríne, Finančné riaditeľstvo v Bratislave, Notársky úrad vo Štvrtku na Ostrove*).

23 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, maď., nem., slov.

102 1923 – 1937, Bratislava, Mierovo, Šamorín 6

Výzvy na zaplatenie a oznamy týkajúce sa dane z obratu a dane prepychovej (*Berná správa v Bratislave, Dôchodkový kontrolný úrad v Šamoríne, Generálne finančné riaditeľstvo pre Slovensko, Finančné riaditeľstvo v Bratislave*).

10 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, nem., maď., slov., čes.

103 1937, 1944, Mierovo 6

Daňové priznania – kópie vyplnených formulárov.

6 ks (list, vyplnené formuláre), rukou vyplnené formuláre, písané strojom, maď.

104 1914 – 1944, Mierovo, Zlaté Klasy - Rastice, Ofdza, Šamorín, Štvrtok na Ostrove, Vojka na Dunaji 6

Dokumenty k plateniu bližšie nešpecifikovaných druhov daní.

12 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, maď., slov.

4.2. Účty v bankách, pôžičky, prevody peňazí

105 1904 – 1934, Bratislava, Budapešť, Mosonmagyaróvár, Viedeň 6

Korešpondencia v záležitostiach prevodov financií, vedenia účtov a pod. vo finančných inštitúciách:

*Bratislavaer I. Sparbank A. G.,
Escompte und Volkswirtschaftliche Bank A.G.,
K.k. Privat Österreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe,
Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank,
Mosonmegyei Takarékpénztár,
Westungarischer Bank-Verein, A.G.,
Živnostenská banka.*

44 ks (listy), originály, písané strojom alebo rukou, vyplnené formuláre, nem., maď.

106 1902 – 1934, Bratislava, Budapešť, Mierovo, Mosonmagyaróvár, 6
Šamorín, Viedeň

Potvrdenia o prevodoch peňazí a iné oznámenia od rôznych bánk:

*Közgazdasági és parcellázó bank,
Magyar Általános Hitelbank,
Magyar Nemzeti Bank,
Mosonvárosi és vidéki takarékpénztár,
Pozsonyi Általános Takarékpénztár,
Somorjai I. Takarékpénztár,
Szlovák Népbank,
Ungarische Allgemeine Creditbank,
Wiener Bank-Verein.*

22 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom a rukou, maď., nem.

107 1902, 1911, Bratislava 6

Korešpondencia týkajúca sa cenných papierov veľkostatku (*Magyar királyi Pénzügyigazgatóság, Pozsonyi Kereskedelmi és Hitelbank*).

2 ks (listy), originál, písané rukou a strojom, maď.

108 1916 – 1944, Budapešť, Győr, Mierovo, Ohrady, Šamorín 6

Korešpondencia s úverovými družstvami vo veci prevodov peňazí (*Országos Központi Hitelszövetkezet, Csallóközkürthi Hitelszövetkezet, Somorjai Járási Hitelszövetkezet, Židovské úverné družstvo s r.o.*).

19 ks (listy), originály a kópia odoslaného listu, písané ručne alebo strojom, maď.

109 1934, 1937, Bratislava, Mierovo 6

Výzvy a oznámenia vo veci splácania pôžičky od *Hypoteční banka česká, filiálka Bratislava*.

6 ks (listy), originály a kópia odoslaného listu, písané strojom, nem., slov.

4.3. Uzatvorenie a splácanie poistení majetku

110 1902 – 1937, Bratislava, Šamorín 6

Oznámenia o prijatí splátok a výzvy na splatenie poistenia bez bližšieho určenia (*Consulta, Első Magyar Általános Biztosító Társulat, Triesti Általános Biztosító Társulat, Riunione Adratica Sicurta Triestben, „Garancia“ biztosító r.t.*).

12 ks (listy), originály, písané strojom a rukou, maď., nem.

111 1923, 1944, Lehnice, Štvrtok na Ostrove 6

Výzvy *Notárskeho úradu vo Štvrtku na Ostrove* a *Notárskeho úradu v Lehniciach* na zaplatenie poistiek.

2 ks (listy), originály, písané strojom a rukou, maď.

112 1909 – 1918, Bratislava, Budapešť 6

Korešpondencia týkajúca sa poistenia budov a poľnohospodárskych strojov od spoločnosti *Gazdák Biztosító Szövetkezete*.

42 ks (listy), originály, písané strojom alebo rukou, maď., nem.

113 1922 – 1934, Bratislava 6

Uzatvorenie poistenia proti následkom požiaru, výzvy a oznamy týkajúce sa jeho splácania v spoločnosti „*Karpatia*“ *Landwirtschaftliche und Genossenschaftliche Versicherungsanstalt*.

12 ks (listy, telegram), originály, písané strojom alebo ručne, nem.

114 1934, 1944, Bratislava, Dunajská Streda, Mierovo 6

Korešpondencia týkajúca sa poistenia veľkostatku proti škodám spôsobeným krupobitím od spoločností *Versicherungsanstalt der Gärungsindustrie, A. Geg. Prag*, a *Adriai bizstosító társulat*.

8 ks (listy), originály a kópia odoslaného listu, písané strojom, nem., maď.

5. Personálna agenda veľkostatku

5.1. Prijímanie alebo prepúšťanie / odchod zamestnancov

115 1904 – 1944, Bánháza, Bátaszék, Belá, Bratislava, Boly, Budapešť, 6
Častá, Dad, Dobrohošť, Dors, Ercsi, Mosonmagyaróvár, Malinovo, Maríková (dnešné obce Horná a Dolná Maríková), Moravský sv. Ján, Nemetboly, Neuhaus, Rusovce, New York, Sarvár, Svätý Jur /Szentgyörgy/, Šamorín, Štvrtok na Ostrove, Viedeň

Žiadosti o zamestnanie na veľkostatku na rôznych pracovných pozíciách. Žiadosti o umiestnenia praktikantov zo škôl. Iná korešpondencia týkajúca a prijímania alebo nastúpenia na pracovné miesta.

54 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané ručne alebo strojom, nem., maď., slov.

116 1902 – 1924, Budapešť, Moravský Svätý Ján, Nagy-Németegyháza, 6
Simontornya, Somogyvár, Vajszka, Viedeň

Odporúčania osôb na pracovné miesta. Žiadosti o odporúčania na bývalých zamestnancov.

7 ks (listy), originály, písané rukou alebo strojom, maď., nem.

117 1923 – 1924, Malý Meďer (Kismagyar), Mierovo, Német-Šók, Šamorín 6

Dokumenty týkajúce sa výpovede a následného súdneho sporu so zamestnancom Áronom Rostom.

13 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané rukou alebo strojom, maď.

5.2. Starostlivosť a komunikácia so zamestnancami veľkostatku (dôchodky, mzdy, poistenie, dišpenzácia od vojenskej služby a pod.)

118 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Hubice, Leopoldsdorf, Mierovo, 7
Német-Šók, Opatovský Sokolec, Oponice, Šamorín, Štvrtok na Ostrove,
Turany nad Ondavou, Veľké Úľany

Korešpondencia rôzneho druhu so zamestnancami alebo úradmi vo veciach ocenenia ich práce, sporov, dlhov, nástupu do zamestnania, žiadosti zo štátnych úradov a pod. Dedičské konania.

35 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané ručne alebo strojom, nem., maď., slov.

119 1902 – 1944, Bratislava, Budapešť, Fony, Mierovo, Zlaté Klasy - Rastice, 7
Oľdza, Praha, Šamorín, Štvrtok na Ostrove, Tornyosnémeti, Trnava

Žiadosti na zvýšenie alebo zaslanie mzdy/dôchodku. Zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti o zamestnancov – prehliadky, pobyty v nemocnici. Naturálie rôzneho druhu pre zamestnancov. Pomôcky na prácu.

61 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané ručne alebo strojom, nem., maď., slov.

120 1923 – 1944, Bratislava, Komárno, Mierovo, Zlaté Klasy - Rastice, 7

Štvrtek na Ostrove

Dokumenty týkajúce sa poskytovania a prijímania sezónnych pracovníkov na veľkostatok. Potvrdenia o účasti na sezónnych prácach. Iná korešpondencia týkajúca sa sezónnych robotníkov.

8 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď., nem., slov.

121 1944, Komárno, Mierovo, Nádasd, Štvrtek na Ostrove, Tomášov, Gönc, 7

Komunikácia s notárskymi úradmi (Štvrtek na Ostrove, Tomášov, Gönc) po roku 1938 v zamestnaneckých záležitostiach – poskytovanie informácií o zamestnancoch, hlavne sezónnych pracovníkoch, prihlasovanie a odhlasovanie na zaopatrenie múkou, žiadosti o vyhotovenie potvrdení a pod.

19 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom a tlač, maď.

122 máj – jún 1944, Abaújvár, Fony, Göncz, Komárno, Košice, Mierovo, 7
Mogyoróska, Tomášov

Korešpondencia týkajúca sa zamestnancov poverených službou na účely domobrany – prijímanie a informácie o robotníkoch, žiadosti o oslobodenie od služby.

43 ks (listy, telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané ručne alebo strojom, maď.

123 1916, 1944, Hubice, Mierovo, Šamorín 7

Oznámenia o povolání do vojenskej služby. Žiadosti o uvoľnenie alebo odloženie výkonu vojenskej služby.

8 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom a ručne, maď.

6. Mimo podnikateľské aktivity veľkostatku

6.1. Členstvo v spolkoch, združeníach, družstvách alebo iných inštitúciách (pozvánky na zhromaždenia a obežníky)

- 124 1902 – 1934, Bratislava, Budapešť, Komárno, Mierovo 7
- Hospodárske združenia a spolky:
Hospodárske družstvo pre obrat dobytkom a plodinami,
Kisalföldi Növénytermesztők szövetsége,
Krajinský hospodársky spolok Slovenska,
Magyar mezőgazdak szövetezete,
Országos Magyar Gazdasági Egyesület,
Pozsonyvármegyei gazdasági egyesület.
- 36 ks (listy, obežníky), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď., nem.
- 125 1919 – 1925, Piešťany 7
- Zväz veľkostatárov na Slovensku (so zachovanými obežníkmi zväzu Verband des deutscher Grossgrundbesitzer Böhmens).*
- 40 ks (listy a obežníky), originály, písané strojom, tlač, nem., maď., slov.
- 126 1922 – 1937, Bratislava 7
- Krajinský hospodársky spolok veľkostatárov, statárov a nájomcov na Slovensku (Nagybirtokosok, birtokosok és bérlok Országos gazdasági egyesülete Szlovenszkon).*
- 49 ks (listy a obežníky), originály, písané strojom, tlač, maď., nem.
- 127 1916 – 1925, Bratislava, Budapešť, Praha, Viedeň
- Džokejské a dostihové združenia, jednoty a združenia chovateľov koní:
Československý Jockey Club,
Jazdecký a dostihový klub pre Slovensko,
Jockey club in Wien,
Magyar Lovaregylet,

*Pressburger Trabrennverein,
Slovenská jednota chovateľov koní v Nitre,
Sdružení majitelů závodních stáží a pěstitelů plnokrevných koní v
republice Československé,
Vadász és Versenylap.*

26 ks (listy), originály, písané strojom, tlač, nem., maď., čes., slov.

128 1902 – 1937, Bratislava, Budapešť, Győr, Mierovo, Šamorín 7

Rôzne spolky, družstvá a zväzy:

*A Pozsonyvármegyei kisdunai halaszati társulat,
Magyarországi nemzetközi aratógép társaság,
Republikánsky sväz československých statkárov a nájomcov
veľkostatkov, odbočka pre Slovensko v Bratislave,
Sdruženia veľkostatkárskych úradníkov a zamestnancov pre Slovensko
v Trnave,
Spotrebné družstvo, Štvrtek na Ostrove,
Szigetközi ármentesítő társulat a iné.*

23 ks (listy a obežníky), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo ročne, tlač, maď., nem., slov.

6.2. Komunikácia s inštitúciami a jednotlivcami netýkajúca sa obchodu veľkostatku

129 1902 – 1944, Budapešť, Lehnice, Marchegg, Mierovo, Veľký Med'er, 7
Praha, Salzburg, Šamorín, Štvrtek na Ostrove, Viedeň

Pozvánky na výstavy, predplatné v časopisoch, poďakovania, prania a iná rôznorodá korešpondencia veľkostatku netýkajúca sa priamo podnikateľskej činnosti.

40 ks (listy), originály a kópie odoslaných, písané strojom alebo ručne, maď., nem., slov.

130 1923, Bratislava 7

Korešpondenčný lístok od *Buchdruckerei Brüder Mandl* s ponukou na vzhľad hlavičky na papieroch veľkostatku.

2 ks (korešpondenčný lístok a leták), originály, tlač, nem.

- 131 apríl – jún 1925, Leopoldsdorf, Viedeň 7
- Korešpondencia Adolfom Beerom (sekretár správy majetkov rodiny Wiener-Welten) a inými osobami vo veci oslavy striebornej svadby Rudolfa Wiener-Weltena.
- 7 ks (listy), originály, písané strojom a ručne, nem.
- 132 1904 – 1944 Bratislava, Šopron 7
- Dokumenty týkajúce sa zriadenia a používania súkromného telefónneho pripojenia a zariadenia.
- 8 ks (listy), originály, písané strojom a ručne, maď., čes.
- 133 1902 – 1934 Bratislava, Štvrtok na Ostrove 7
- Korešpondencia s *Riaditeľstvom pošt a telegrafov a Telegrafným stavebným úradom v Bratislave* vo veci vyrubu stromov v priestoroch ich zariadení zamestnancami veľkostatku a sťažností veľkostatku na služby.
- 6 ks (listy), originály, písané ručne, maď., čes.
- 134 1911, 1924, Bratislava, Budapešť 7
- Komunikácia s *Uhorským kráľovskými štátnymi dráhami a Československými štátnymi dráhami* vo veci sťažností na poskytnutú prepravu.
- 3 ks (listy), originály, písané strojom, maď., nem.
- 135 1944, Zlaté Klasy - Rastice, Mierovo 7

Žiadosti o zaslanie a predloženie dokladov dokazujúcich pôvod vlastníkov veľkostatku (*notár v Rasticiach, Maďarské kráľovské finančné riaditeľstvo*).

4 ks (listy), originál a kópie odoslaných listov, písané strojom, maď.

- 136 1902 – 1944, Báč, Bratislava, Bernolákovo (Čeklís), Galanta, 7
Hangsdorf, Hubice, Hviezdoslavov, Smolenická Nová Ves, Komárov
u Napajedel, Kraľovianky, Lundenburg, Mierovo, Zlaté Klasy - Rastice,
Oľdza, Rohovce, Serfenyősziget, Šamorín, Štvrtok na Ostrove,
Kvetoslavov, Vojka na Dunaji

Žiadosti o podporu alebo pomoc od jednotlivcov aj firiem. Žiadosti o povolenie na vstup do veľkostatkov pre školy a exkurzie.

115 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo ručne, nem., maď.

6.3. Patronátna činnosť veľkostatku

- 137 1904 – 1937, Mierovo, Zlaté Klasy - Rastice, Nové Košariská (Dunajská 7
Lužná), Ohrady, Štvrtok na Ostrove, Trnava

Korešpondencia týkajúca sa patronátnych záležitostí v kostoloch vo Štvrtku na Ostrove a Nových Košariskách.

22 ks (listy), originály a kópie odoslaných listov, písané strojom alebo ručne, maď., nem.

6.4. Účasť veľkostatku na výskumoch a pozorovaniach

- 138 1904 – 1937, Bratislava, Mosonmagyaróvár, Praha 7

Pokusy a výskumy, na ktorých sa veľkostatok podieľal (vplyv umelých hnojív na rôzne plodiny, pokusy pri pestovaní pšenice, zemiakov, cukrovej repy, dažďomerná stanica).

23 ks (listy), originály, písané strojom alebo ručne, maď., nem., slov., čes.

7. Rôzne dokumenty

- 139 1911 – 1944, Komárno, Lehnice, Mierovo, Šamorín, Štvrtok na Ostrove 7
Nezaraditeľné a nečitateľné dokumenty od rôznych odosielateľov adresované veľkostatku.
22 ks (listy a telegramy), originály a kópie odoslaných listov, písané ručne alebo strojom, maď, nem.

B. Úradné knihy Veľkostatku Hubice a Mierovo

1. Účtovné knihy peňažné

- 140 Hlavná kniha (*Hauptbuch*) 1882 – 1887
141 Hlavná kniha (*Hauptbuch*) 1893 – 1898
142 Hlavná kniha (*Hauptbuch*) 1909 – 1914
143 Hlavná kniha (*Hauptbuch*) 1914 – 1920
144 Hlavná kniha (*Hauptbuch*) 1920 – 1925
145 Hlavná kniha (*Hauptbuch*) 1886 – 1887
146 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1881 – 1884
147 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1884 – 1886
148 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1886 – 1889
149 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1889 – 1891
150 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1891 – 1893
151 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1893 – 1894
152 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1894 – 1895
153 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1896 – 1897
154 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1897 – 1898
155 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1898 – 1900

- 156 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1900 – 1901
- 157 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1901
- 158 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1901 – 1903
- 159 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1903 – 1904
- 160 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1904 – 1906
- 161 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1906 – 1907
- 162 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1907 – 1909
- 163 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1910 – 1911
- 164 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1911 – 1913
- 165 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1913 – 1914
- 166 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1914 – 1915
- 167 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1916 – 1917
- 168 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1917 – 1919
- 169 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1919 – 1920
- 170 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1920 – 1921
- 171 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1921 – 1923
- 172 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1923 – 1925
- 173 Pokladničná kniha (*Kassa Buch*) 1925 – 1927
- 174 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1882 – 1883
- 175 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1883 – 1885
- 176 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1885 – 1887
- 177 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1888 – 1890
- 178 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1890 – 1891
- 179 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1891 – 1893
- 180 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1893 – 1895

- 181 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1895 – 1897
- 182 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1897 – 1898
- 183 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1898 – 1900
- 184 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1900 – 1902
- 185 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1902 – 1903
- 186 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1903 – 1904
- 187 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1904 – 1905
- 188 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1905 – 1906
- 189 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1906 – 1907
- 190 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1907 – 1908
- 191 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1908 – 1909
- 192 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1909 – 1910
- 193 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1910 – 1911
- 194 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1911 – 1912
- 195 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1912 – 1913
- 196 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1914 – 1915
- 197 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1916 – 1917
- 198 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1918 – 1920
- 199 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1920 – 1922
- 200 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1922 – 1924
- 201 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1924 – 1927
- 202 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1927 – 1929
- 203 Pokladničný denník (*Kassa Journal*) 1929 – 1931
- 204 Kniha súvah (*Bilanzbuch*) 1938 – 1941
- 205 Kniha súvah (*Bilanzbuch*) 1941 – 1944

2. Účtovné knihy naturálne

- 206 Kniha naturálií Mierovo (*Naturalien Buch, Béke*) 1881 – 1884
- 207 Kniha naturálií Mierovo (*Naturalien Buch, Béke*) 1904 – 1909
- 208 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1882 – 1884
- 209 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1884 – 1885
- 210 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1889 – 1892
- 211 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1892 – 1895
- 212 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1895 – 1897
- 213 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1898 – 1902
- 214 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1902 – 1906
- 215 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1906 – 1910
- 216 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1914 – 1921
- 217 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1922 – 1927
- 218 Kniha naturálií dištriktu Hubice (*Naturalien Buch, Gomba*) 1928 – 1934
- 219 Kniha naturálií dištriktu Német-Šók (*Naturalverrechnung, Németh-Sook*) 1892 – 1896
- 220 Kniha naturálií dištriktu Német-Šók (*Naturalverrechnung, Németh-Sook*) 1896 – 1899
- 221 Kniha naturálií dištriktu Német-Šók (*Naturalverrechnung, Németh-Sook*) 1906 – 1910
- 222 Kniha naturálií dištriktu Német-Šók (*Naturalverrechnung, Németh-Sook*) 1910 – 1914
- 223 Kniha naturálií dištriktu Német-Šók (*Naturalverrechnung, Németh-Sook*) 1914 – 1923

- 224 Naturálny denník (*Naturalien Journal*) 1886 – 1891
- 225 Naturálny denník (*Naturalien Journal*) 1891 – 1896
- 226 Naturálny denník (*Naturalien Journal*) 1896 – 1901
- 227 Naturálny denník (*Naturalien Journal*) 1901 – 1905
- 228 Naturálny denník (*Naturalien Journal*) 1906 – 1909
- 229 Naturálny denník (*Naturalien Journal*) 1915 – 1931
- 230 Príjem a výdaj naturálií 1914 – 1924
- 231 Príjem a výdaj naturálií 1924 – 1930
- 232 Vyúčtovanie hovädzích a ovčích koží (*Rindshäute und Schaffelle, Béke*)
1868 – 1902
- 233 Krmný, ťažný a hovädzí dobytok, mladý dobytok (*Mast- Zug- und Rindvieh*) 1881 – 1917

3. Hospodárske knihy

- 234 Výkaz práce nádenníkov (*Taglohnbuch*) Nemet Sók 1919 – 1923
- 235 Výkaz práce nádenníkov (*Taglohnbuch*) Hubice 1927 – 1928
- 236 Výkaz práce nádenníkov (*Taglohnbuch*) Hubice 1930 – 1937
- 237 Výkaz práce nádenníkov (*Taglohnbuch*) Hubice 1927 – 1930
- 238 Plemenné knihy (*Stamm Register*) 1891 – 1916
- 239 Plemenné knihy (*Stamm Register*) 1892
- 240 Plemenné knihy (*Stamm Register*) 1894 – 1916
- 241 Plemenné knihy (*Stamm Register*) 1880 – 1913
- 242 Plemenné knihy (*Stamm Register*) 1898 – 1906

- 243 Kniha inventáru Hubice (*Inventarbuch, Gomba*) 1913 – 1927
- 244 Pozemková kniha, panstvo Hubice a Mierovo (*Lagerbuch, Herrschaft Béke und Gomba*)
- 245 Evidencia ťažnej práce koní a volov 1905 – 1912
- 246 Evidencia ťažnej práce koní a volov 1909 – 1926
- 247 Prenosové hárky (*Vortragsbogen*) 1901 – 1922

4. Pomocné knihy

- 248 Denníky korešpondencie (*Correspondenz Journal*) 1906 – 1907
- 249 Denníky korešpondencie (*Correspondenz Journal*) 1911 – 1913

Menný register

(odkazuje na inventárne čísla)

A

Aranyossy, Endre, Dr., právnik 21

B

Beer Adolf, sekretár 1, 2, 4, 131

Bernhauer A. 21

D

Dungel Jozef, riaditeľ veľkostatku v Leopoldsdorfe 13

Dušek, záhradník 10

E

Ebersbach, riaditeľ veľkostatku v Leopoldsdorfe 7

G

Gubi, Albert 14

H

Herczeg, Jozef, Dr., právnik 21

J

Jungmair, sekretár 2, 3

K

Klein, majster žrebčínca 9

Křížek, Jiří, Dr., právnik 20

P

Papp, Karol 58

Paros, Karol, JUDr., právnik 21

R

Reich von Rohrwig, Otto, Dr., právny zástupca 17

Reis, Richard, Dr., právnik 18

Richter, Ladislav, Dr., právnik 19
Rozinský, majster Alžbetinho majera 11

S

Samarjay, Emil, Dr, právny zástupca 16
Schmidt, Oskar, riaditeľ veľkostatku v Hubiciach a Mierove 3, 5, 15
Schmidt, Pavol, riaditeľ veľkostatku v Hubiciach a Mierove 1, 2, 4, 5
Schuster, správca 12
Somlyay, Koloman, Dr., právnik 21
Stadler, Mikloš I., JUDr., právnik 21
Sztehlo, Aladar, Dr. Právnik 21
Sztehlo, Dezső, Dr., právnik 21

V

Valentin, Alexander 8
Valentin, Karol 8
Varga, Ľudovít 22

W

Wien-Claud, Franz, JUDr. 21
Wiener-Welten, Clara, manželka majiteľa 6
Wiener-Welten, Rudolf, majiteľ veľkostatku 5

Z

Začkovič, František 14

Miestny register

(odkazuje na inventárne čísla)

A

Abaújvár (Maďarsko) 122

Arpádhalom (Maďarsko) 71, 99

B

Báč (o. Dunajská Streda) 37, 136

Bács-Cseb /Dunacsep/ (Srbsko) 92

Bánháza (Maďarsko) 115

Bátaszék (Maďarsko) 115

Belá (o. Nové Zámky) 115

Berlín (Nemecko) 26, 40, 72, 81

Bernolákovo (o. Senec) 42, 58, 70, 71, 136

Bielitz /Bielsko-Biała/ (Poľsko) 81

Blatná na Ostrove (o. Dunajská Streda) 99

Blažov (dnes súčasť obce Kútniky, o. Dunajská Streda) 70

Bojnice (o. Prievidza) 99

Boldog (o. Senec) 82

Bolhás (Maďarsko) 70

Boly (Maďarsko) 115

Bonyhád (Maďarsko) 90

Bordeaux (Francúzsko) 95

Bozen (Taliansko) 51

Bősárkány (Maďarsko) 58

Bratislava 16, 20, 21, 23 – 27, 30, 31, 36 – 38, 40 – 42, 44, 48, 50 – 55, 58, 63, 67 – 71, 73, 75 – 77, 78 – 85, 87 – 102, 105 – 107, 109, 110, 112 – 115, 118 – 120, 124, 126 – 128, 130, 132 – 134, 136, 138

Brezová pod Bradlom (o. Myjava) 96

Brno (Česká republika) 42, 51, 52, 71, 74, 81, 82, 92

Břeclav /Lundenbugr/ (Česká republika) 89

Buckau /Magdeburg/ (Nemecko) 81

Budapešť (Maďarsko) 21, 23, 24, 26, 29, 36, 38 – 40, 42, 47, 51, 52, 60 – 62, 64, 69, 70, 72, 73, 79, 81, 82 – 84, 89 – 94, 96 – 98, 105, 106, 108, 112, 115, 116, 118, 119, 124, 127, 128, 129, 134

Budmerice (o. Pezinok) 51

C, Ć

Csörge puszta (pustatina, majer v okolí Rastíc, dnes súčasť obce Zlaté Klasy) 54

Āakany (o. Dunajská Streda) 42, 51, 99

Āastá (o. Pezinok) 115

Āukárska Paka (dnes súčasť obce Veľká Paka, o. Dunajská Streda) 98

D

Deta /Detta/ (Rumunsko, Temešvárska župa) 70

Děčín (Āeská republika) 97

Dobrohošť (o. Dunajská Streda) 115

Doľany (o. Pezinok) 75, 92

DrohobyĀ (Ukrajina) 82

Dunajská Lužná (o. Senec) 63, 137

Dunajská Streda 24, 41, 42, 43, 51, 58, 60, 62, 66, 77, 87, 92, 94, 100, 114

E

Eggenburg (Rakúsko) 84

Eliášovce (dnes súčasť obce Nový Život, o. Dunajská Streda) 55

Ercsi (Maďarsko) 50, 70, 115

F

Felső Segesd /Segesd/ (Maďarsko) 53

Féltorony /Halbturm/ (Rakúsko) 71

Fony (Maďarsko) 119, 122

Fregova Potôň (dnes súčasť obce Orechová Potôň, o. Dunajská Streda) 97

Füles /Nikitsch/ (Rakúsko) 98

G

Galanta 98, 136

Gdaňsk (Poľsko) 81

Gelnica 100
Goldegg (Rakúsko) 6
Gönc /Göncz/ (Maďarsko) 121, 122
Görlitz (Nemecko) 81
Graudenz /Grudziądz/ (Poľsko) 81
Graz (Rakúsko) 94
Groß-Enzersdorf (Rakúsko) 70
Győr (Maďarsko) 32, 52, 75, 76, 82, 90, 98, 108, 128
Gyula (Maďarsko) 99

H

Halstenbeck (Nemecko) 75, 97
Hamuliakovo (o. Senec) 42, 71
Hangsdorf (Rakúsko) 136
Hannover (Nemecko) 72
Hetzen Dorf /Viedeň/ (Rakúsko) 84
Hinterthal (Rakúsko) 64
Hlohovec 37, 85
Hodonín (Česká republika) 84, 97
Hohenstadt (Nemecko) 81
Horné Saliby (o. Galanta) 95
Hrubá Borša (o. Senec) 70, 71
Hubice (o. Dunajská Streda) 9, 10, 74, 76, 92, 118, 123, 136
Hodonín /Göding/ (Česká republika)
Hviezdoslavov (o. Dunajská Streda) 136

I

Immendorf /Kolín/ (Nemecko) 70
Ivanovice pri Hané (Česká republika) 68
Ižop (dnes súčasť obce Veľký Meder, o. Dunajská Streda) 89

J

Ják (Maďarsko) 55
Jánošíkova (dnes súčasť obce Dunajská Lužná, o. Senec) 37

K

- Karlovy Vary (Česká republika) 5, 20
Kelenfold (Maďarsko) 81
Kisbér (Maďarsko) 71
Klosterneuburg (Rakúsko) 81
Kolta (o. Nové Zámky) 62
Komárno 24, 32 – 34, 42, 60, 61, 70, 71, 76, 81, 90, 120 – 122, 124, 139
Komárov u Napajedl (Česká republika) 136
Košice 122
Königsfeld (Nemecko) 99
Kraľovianky (dnes súčasť obce Šamorín, o. Dunajská Streda) 70, 71, 136,
Krnov (Česká republika) 46
Kvetoslavov (o. Dunajská Streda) 37, 92, 136

L

- Lehnice (o. Dunajská Streda) 95, 97, 111, 129, 139
Leopoldsdorf (Rakúsko) 5, 7, 13, 14, 52, 89, 118, 131
Liberec (Česká republika) 42, 97
Luckenwalde (Nemecko) 81

M

- Majorháza /kaštieľ Tomášov/ (o. Senec) 75
Malacky 90
Malinovo (o. Senec) 115
Malý Meďer /Kismagyar / (dnes súčasť obce Nový Život, Dunajská Streda) 75, 97, 117
Marchegg (Rakúsko) 70, 81, 99, 129
Maríková (dnes súčasť obce Horná Maríková, o. Považská Bystrica) 115
Mezőhegyes (Maďarsko) 70, 73
Mierovo (o. Dunajská Streda) 3, 5, 8, 12, 15, 19, 20, 26, 31 – 37, 39 – 41, 51 – 54, 60 – 64, 67 – 70, 75, 76, 81, 82, 84, 86, 87, 89 – 91, 93, 94, 96 – 99, 101 – 104, 106, 108, 109, 114, 117 – 124, 128, 129, 135 – 137, 139

Michalová (o. Brezno) 76
Miloslavov (o. Senec) 11, 14
Mliečno (dnes súčasť obce Šamorín, o. Dunajská Streda) 54, 81
Mogyoróska (Maďarsko) 122
Moravský Svätý Ján (o. Senica) 115, 116
Mosonmagyaróvár (Maďarsko) 21, 60, 76, 81, 99, 100, 101, 105, 106, 115, 138
Mödling (Rakúsko) 92

N

Nádasd (Maďarsko) 54, 121
Nagykanizsa (Maďarsko) 60
Nagy-Németegyháza (Maďarsko) 115
Napajedla (Česká republika) 71
Neuhaus (Rakúsko) 115
New York (USA) 115
Német-Šók (dnes súčasť obce Hviezdoslavov, o. Dunajská Streda) 12, 117, 118
Nitra 70, 71, 73, 89
Norimberg (Nemecko) 97
Nová Lipnica (dnes súčasť obce Dunajská Lužná)
Nová Stráž (dnes súčasť Komárna) 70
Nové Košariská (dnes súčasť obce Dunajská Lužná, o. Senec) 137
Nové Mesto nad Váhom 42
Nyergesújfalu (Maďarsko) 84

O

Ohrady (o. Dunajská Streda) 36, 40, 108, 137
Olomouc (Česká republika) 42
Oľdza (o. Dunajská Streda) 55, 59, 104, 119, 136
Opatovský Sokolec (dnes súčasť obce Okoč, o. Dunajská Streda) 118
Opava (Česká republika) 89, 95
Oponice (o. Topoľčany) 118
Ostrava (Česká republika) 91

P

Pardubice (Česká republika) 70

Piešťany 52, 125
Plzeň (Česká republika) 52
Podunajské Biskupice (dnes súčasť Bratislavy) 70, 75, 99
Pohronský Ruskov (o Levice) 97
Praha (Česká republika) 21, 23, 24, 30, 41, 52, 70 – 72, 82, 86, 88, 89, 91, 92, 98, 100, 119, 127, 129, 138
Prešov 71
Prievoz (dnes súčasť Bratislavy) 69, 70
Pusztavacs (Maďarsko) 65

R

Rajka (Maďarsko) 25, 32
Rastice /Nagymagyar / (dnes súčasť obce Zlaté Klasy, o. Dunajská Streda) 30, 35, 38, 40, 54, 63, 70, 71, 73, 75, 95, 98, 104, 119 – 120, 129, 135 – 137
Ratiboř (Česká republika) 81
Reichenberg pozri Liberec
Répcelak (Maďarsko) 69
Rimavská Sobota 64
Rohovce (o. Dunajská Streda) 39, 99, 136
Rusovce (dnes súčasť Bratislavy) 115
Roudnice nad Labem (Česká republika) 100

S

Saaleck (Nemecko) 38
Saalfeld (Nemecko) 70
Sajtoskál (Maďarsko) 74
Salzburg (Rakúsko) 129
Sarvár (Maďarsko) 115
Sása (o. Zvolen) 62, 99
Sereď (o. Galanta) 42, 81
Senec 54, 92, 99
Serfenyő (Maďarsko) 99
Sérfenyősziget (Maďarsko) 37, 136
Schwarzach (Rakúsko) 55

Schwechat (Rakúsko) 77
Simontornya (Maďarsko) 116
Sisak (Chorvátsko) 52
Sládkovičovo (o. Galanta) 42, 65
Smolenice (o. Trnava) 71
Smolenická Nová Ves /Jánoštelek/ (dnes súčasť obce Smolenice, o. Trnava) 136
Somogyvár (Maďarsko) 116
Sorau /Žary/ (Poľsko) 81
Spitz (Rakúsko) 75
Standort (Nemecko) 14
Stockerau (Rakúsko) 70, 71
Svätý Jur (o. Pezinok) 115
Szekélyhid (Rumunsko) 70
Szentpál puszta pozri heslo Nová Stráž
Szombathely (Maďarsko) 42, 58, 70

Š

Šahy (Levice) 98
Šamorín (o. Dunajská Streda) 12, 19, 21, 22, 24, 28, 33, 36, 37, 39 – 42, 53 – 55, 58, 66, 68, 70, 76, 84, 91 – 93, 95, 96, 98, 101, 102, 104, 106, 108, 110, 115, 117 – 119, 128, 129, 136, 139
Šoproň (Maďarsko) 42, 132
Štrasburg (Francúzsko) 81
Štvrtok na Ostrove (o. Dunajská Streda) 23, 25, 26, 28, 30, 31, 35, 40, 76, 98, 101, 104, 111, 115, 118, 119, 120, 121, 128, 129, 133, 136, 137, 139

T

Temešvár (Rumunsko) 38, 52, 70
Trnovany /Teplice/ (Česká republika) 100
Teterow (Nemecko) 81
Tomášikovo (o. Galanta) 70
Tomášov (o. Senec) 75, 121, 122
Tornyosnémeti (Maďarsko) 119
Trenčianske Teplice (o. Trenčín) 41

Trnava 73, 91, 98, 119, 137

Turany nad Ondavou (o. Stropkov) 118

V

Vacov (Maďarsko) 24, 95

Vágotterdő (majer, pustatina v okolí Mierova) 8, 12

Vajszka (Srbsko) 116

Veľké Blahovo (o. Dunajská Streda) 84

Veľké Úľany (o Galanta) 118

Vereb (Maďarsko) 94

Viedeň (Rakúsko) 1 – 4, 17, 18, 23, 26, 36, 40, 42, 45, 49 – 52, 54, 56, 63 – 73, 78, 80, 81, 82, 84, 85, 89 – 92, 94 – 98, 105, 106, 115, 116, 127, 129, 131

Vojka nad Dunaji (o. Dunajská Streda) 104, 136

Vrakúň (o. Dunajská Streda) 65, 70, 99

Vyhne (o. Žiar nad Hronom) 12

W

Weiden (Nemecko) 64

Welsberg (Rakúsko) 64

Z

Záhorská Ves (o. Malacky) 51

Zirc (Maďarsko) 75

Zlaté Klasy (o. Dunajská Streda) 35

Žatec (Česká republika) 92

Ždánice (Česká republika) 52

Želovce (o. Veľký Krtíš) 70, 71

Vecný register

(odkazuje na inventárne čísla)

B

- banka - „Bratislavaer I. Sparbank A.G.“ 105
- „Escompte und Volkswirtschaftliche Bank“ 42, 44, 105
 - Hypoteční banka česká , filiálka Bratislava 109
 - „K.k. Privat Österreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe“ 105
 - „Közgazdasági és parcellázó bank“ 106
 - „Magyar Általános hitelbank“ 47, 106
 - „Magyar Királyi Pénzügyigazgatóság“ 107
 - „Magyar Leszámítoló- és Pénzváltó-Bank“ 105
 - „Magyar Nemzeti Bank 106“
 - „Mosonmegyei Takarékpénztár“ 105
 - „Mosonvárosi és vidéki takarékpénztár“ 106
 - „Pozsonyi Általános Takarékpénztár“ 106
 - „Pozsonyi Kereskedelmi és Hitelbank“ 107
 - „Szlovák Népbank“ 106
 - „Somorjai I. Takarékpénztár“ 106
 - „Ungarische Allgemeine Creditbank“ 106
 - „Westungarischer Bank-Verein“ 105
 - „Wiener Bank-Verein“ 106
 - Živnostenská banka 105

Berná správa - 101, 102

C

cenné papiere - 107

cukrová repa - predaj 51

Č

časopis - „Allgemeine Sport Zeitung“ 72

- „Deutscher Sport“ 72
- Dostihy 72
- „M. & H. Schaper Verlangsbuchhandlung“ 72
- „Oszi Kornel Sportkiadványai“ 72
- „Sporn“ 72
- „Sport Welt“ 72
- „Vollblutt“ 72

D

daň - domová 101

- dôchodková 101
- pozemková 101
- prepychová 102
- priznanie 103

dobytok - hovädzí 63, 64, 67

domobrana - 122

dostihové kluby - pozri heslo združenia chovateľov koní

drevo - predaj 12, 75

- ťažba 76

družstvo - Bratislavské mliekarenské 72

- Hospodárske družstvo pre obrat dobytkom a plodinami 124
- „Magyar mezőgazdak szövete“ 124
- Spotrebné družstvo, Štvrtok na Ostrove 128
- Ústredné družstvo Bratislava 93
- úverové 108

E

exkurzia - školská 136

F

finančné riaditeľstvo - Finančné riaditeľstvo v Bratislave 101

- Maďarské kráľovské finančné riaditeľstvo 33, 34, 135
- Generálne finančné riaditeľstvo pre Slovensko 102

firma - A. Schram 86

- Adolf Kohn & Co.,90
- Adolf Reisz, gabona kereskedő és bizományos 48
- Adolf Reiss&Sohn, Getreide-, Commissions- und Agentur- Geschäft 57
- Adolf Rosenberger 63
- Adolf Strasser 92
- Apollo 82, 83
- Artur Goldschmied 87
- Avenariusove závody 84
- Bachner & Co. 89
- Buchdruckerei Brüder Mandl 130
- Bruder Kaufmann & Strasser 66
- Camillo Stein 89
- Clayton & Schuttleworth 78
- Deutsch Sándor 93
- Dukes & Herzog 85
- Fosfacid 88
- Franz Wsetecka, landwirtschaftliche Futter-, Dünge- und Streumittel 56
- Futura 90
- Goldberg Mór és Grünwald 84
- Gustav Kandler Dampfmühle 46
- H. Schwitzer & Sohne 49
- Handl & Schwarz 45
- Heim Gyula 51
- Hess & Wolfsteiner 63
- Hofherr & Schrantz 78
- Hutter& Schrantz 92
- John Fowler & Co 93
- Jos. Wimmer“s Sohne 93
- Jozef Tornai 62
- Julius Gross 67
- Klug Róbert Hadi Termény R.-T. Bizományosa 93
- Lajos Papler 63
- MADER T. E 92
- Markus Kauder & Sohne 42

- Max Low Beer 89
- Melichar Ferenc Umrath és Társa 81
- Metzl & Kovács, komisionársky obchod s tovarom a plodinami 93
- Michael Engel 43
- Mineraloel Raffinerie 83
- Molnár M. és társai 83
- Motoren fabrik, Oberursel 80
- Naftapol 82
- Oekonomieeinrichtung und motorflug 79
- Olea 90
- P. Huttig 52
- Popper Géza 93
- Richar Bargár kominár 98
- S.Pollak, Agentur –u. Commissions-Geschäft 93
- Shell 82
- Schenk & Goldsheid 91
- Štokeravská akciová vápenka 84
- Telegrafia 98
- Viktor Seidler, Kom. und Agenturr in Landwirtschaft. Mühlenprodukten 59
- Viktória Cipőgyár 19

H

hnojivá - 85, 86, 87, 88, 89

I

inšpektorát - Maďarský kráľovský lesný 76

- Uhorský kráľovský lesný 76

inzeráty - 72

K

kaštieľ - 75

kominár - 98

Komisariát Štátneho pozemkového úradu pre župu Bratislavskú - 41

komisia - Československá remotní komise 30

- Správna komisia Bratislavskej župy 25
kontrola závaží - 27
kone - chov 30, 71, 73
-starostlivosť 1, 3, 5, 7, 9, 13, 73, 74, 94
-predaj 70

kostol - Štvrtok na Ostrove 137
- Nové Košariská 137

koža - výrobky -96

krmivo - predaj 54,55, 56,57, 85,86

M

majer - Alžbetin 11

ministerstvo - Maďarské kráľovské ministerstvo pôdohospodárstva 25

mláťačka - 35

mlieko - predaj - 69

mlyn - 58, 59

- Karol Papp, mlynár 58

- Šamorínsky valcový mlyn a elektráreň 58

N

nehnutelnosti - 40

- predaj 36

- prenájom 37

notár - pozri heslo úrad notársky

O

obilie - rekvirácie 28

obilniny - predaj 42, 43, 44, 45, 46, 47,48, 49

- nákup 50

organizácia - „Korpaközpont“ 29

ošípané - nákup - 62, 67

ovce - nákup 66

P

pohonné látky - nákup 82, 83

poistenie - budov 112

- poľnohospodárskych strojov 112

- proti požiaru 113

- proti škodám 114

poisťovne - „Adria bizstosító társulat“ 114

- „Consulta“ 110

- „Első Magyar Általános Bizstosító Társulat“ 110

- „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ 112

- „Karpátia“ Landwirtschaftliche und Genossenschaftliche Versicherungsanstalt“ 113

- „Riunione Adriatica Sicurtà Triestben, „Garancia“ biztosító r.t.“.110

- „Triesti Általános Bizstosító Társulat“ 110

- „Versicherungsanstalt der Gärungsindustrie“ 114

poľovnícke právo 37

pošta - Riaditeľstvo pôšt a telegrafov 31, 133

povolenie - prevoz tovaru 26

pozemková reforma 16, 41

pôžička splácanie 109

R

rada - Inšpektor chovu koní pri zemiedelskej rade 73

- Zemiedelská rada pre Slovensko 23, 31

robotník - sezónny 34, 120, 121

S

slama - 32, 60

somár - predaj 70

spoločnosť - Staro-dedinská zemiedelská 62

- Účastinná spoločnosť „Vysoká“ 51

- Urbanová uholná účastinná spoločnosť 91

spolok - Krajinský hospodársky spolok pre veľkostatkárov, statkárov a nájomcov na Slovensku 126

- Krajinský hospodársky spolok Slovenska 124

- Kisalföldi Növénytermesztők szövetsége 124

- Magyarországi nemzeti aratógep társaság 128

- Országos Magyar Gazdasági Egyesület 124

- Pozsonyvármegyei gazdasági egyesület 124

- Pozsonyvármegyei kisdunai halászati társulat 128

- Republikánsky sväz československých statkárov a nájomcov veľkostatkov, odbočka pre Slovensko v Bratislave 128

- Sdruženia veľkostatkárskych úrad. a zamestnancov pre Slovensko v Trnave 128

- Szigetközi ármentesítő társulat 128

- Verband des deutscher Grossgrundbesitzer Böhmens 125

- Zväz veľkostatkárov na Slovensku 125

spory - súdne 16, 22, 117

správa - majetková

- Správa depozít c. a k. vojenského zajateckého tábora v Dunajskej Strede 31

stroje - poľnohospodárske 78, 79, 80, 81

- návody na používanie 81

stavebný materiál - 84

strukoviny - predaj- 51

súd - okresný v Šamoríne 22

svadba strieborná - 131

Š

škodcovia - 61, 98

T

tehly - dodávky 77

telefón - zradenie súkromného pripojenia 132

trať - železničná - 11, 39

U

uhlie - 91, 98

úrad - daňový v Šamoríne 101

- Dôchodkový kontrolný úrad v Šamoríne 102

- Maďarský kráľovský rastlinný výrobný 61

- notársky – Lehnice 111

- notársky - Rastice 30, 35, 135

- notársky Štvrtok na Ostrove 28, 31, 35, 101, 111

-okresný – Šamorín 68, 76

- štatistický 23

- Štátny cejchový 27

- Štátny pozemkový 41, 42

- Telegrafný stavebný úrad v Bratislave 133

- Župný obilný v Bratislave 23

- Župný v Bratislave 25, 30

ústav - Štátny diagnostický a serotherapeutický veterinárni ústav 68

úverové družstvá - „Csallóközkürthi Hitelszövetkezet“ 108

- „Országos Központi Hitelszövetkezet“ 108

- „Somorjai Járási Hitelszövetkezet“ 108

- Židovské úverové družstvo 108

V

víno - predaj 95

vojsko - dodávky plodín 24

- dodávky koní 24

- pomoc invalidom 24

- zabratie majetku -36

vojenská služba - 123

výrub stromov - 133

výskum - 138

Ť

ťažba dreva - 8, 76

V

veľkostatok - v Mierove 1, 2, 3, 4, 5, 11,

v Hubiciach 14

výstavy- 129

Z

záhradník - hlavný 10

zamestnanci - 17, 118

- mzdy119

- zdravotná starostlivosť 119

združenia chovateľov koní – 127

- Československý Jockey Club 127

- Jazdecký a dostihový klub pre Slovensko 127

- Jockey club in Wien 127

- Magyar Lovaregylet 127

- Pressburger Trabrennverein 127

- Slovenská jednota chovateľov koní v Nitre 127

- Sdružení majitelů závodních stájí a pěstitelů

plnokrevných koní v republice Československé 127

- Vadász és Versenylap 127

zemiaky - predaj 51

zhabanie majetku – 33, 34

zmluva - poisťná 18

- zamestnanecká

zver - divá 25, 65

zverolekár - 68

Ž

železnica - stavba 11, 39

- stanica vykladacia 26

- Československé štátne dráhy 134

- Uhorské kráľovské štátne dráhy 134

žrebčinec - v Hubiciach 9, 71

- Štátny žrebčinec 73

Štátny archív v Bratislave

Ministerstvo vnútra SR Štátny archív v Bratislave

Názov fondu: Veľkostatok Wiener - Welten v Hubiciach

Názov pomôcky: Veľkostatok Wiener – Welten v Hubiciach

Časové rozpätie: 1881-1944

Druh pomôcky: inventár

Pomôcku vypracoval: Mgr. Ivana Ďugelová, Mgr. Zlatica Výrostová

Úvod napísal: Mgr. Ivana Ďugelová, Mgr. Zlatica Výrostová

Počet strán: 74

Počet exemplárov: 3

Rok vyhotovenia: 2020

Inventár schválil: PhDr. Lenka Pavlíková, PhD.

Evidenčné číslo: